

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletna 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2059 — nočna 2994, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate Sarajevu št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Proračun pred senatom

Senat je proračun soglasno sprejel

Finančni zakon pa odklonil z 41 proti 37 glasovom

Belgrad, 27. marca. m. Za današnje sejo senata je vladalo v vseh tukajšnjih političnih krogih veliko zanimanje za bile vse vstopnice za galerijo, ki je namenjena za občinstvo, razprodane, nadalje časnikarska loža ter diplomatska loža — danes je sedelo v njej nekaj poslancev — so bile polne.

Na dnevnem redu je bil pretes finančnega zakona, nato pa končno glasovanje o državnem proračunu za leto 1936—1937. Zanimanje za današnje sejo je bilo veliko tudi radi tega, ker je bil napovedan govor predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića, v katerem je odgovoril na vse oči-

like, ki so jih posamezni govorniki kluba senatorjev JNS stavili k proračunu. Predsednik vlade je v svojem enournem, krasnem in dovršenem govoru s točnimi podatki pobijal točko za točko v poročilu finančnega odbora, v katerem večina tega odbora zahteva nekaj sprememb v finančnem zakonu ter predlaga, da se radi sprejetja teh sprememb proračun skupno s finančnim zakonom ponovno vrne v pretes skupščini. Dr. Stojadinović je s svojimi krepkimi izjavami razbil v nič vse ugovore večine članov finančnega odbora in kluba senatorjev JNS. V svojem govoru je izjavil:

Vprašanje sodnikov

Gospodje! V čl. 35 je še druga pripomba k tej točki 3, kjer se bere, »da more postavljati in premeščati sodnike«. Gospodje senatorji! Na vprašanje, kaj se je s to točko mislilo, je pravosodni minister jasno in bistro odgovoril, da so sodišča v vardarski banovini, kjer ni zadosti sodnikov in se ne more sestati sodni kolegij, ker finančni minister ne dovoli novih mest, ne novih imenovanj. To pomeni, da sme pravosodni minister, če ima preveč sodnikov v enem kraju, odvisne sodnike prenesti v vardarsko banovino, kjer jih ni dovolj, z virmaniziranjem postavk brez povišanja proračunskih kreditov, da se sodna služba in sodstvo izpolnita, ki danes ni izpolnjeno. Mnogi gospodje senatorji so se bali, da se to premeščanje ne bo godilo tudi po 3. septembru t. l., ko si sodni prihode pravico do stalnosti. Mi smo izjavili v finančnem odboru senata in to ponavljamo tu v plenumu, da kraljevska vlada ni mislila pogaziti ustavno določbo, ki odreja stalnost sodnikov s 3. septembrom t. l., temveč gre samo za premeščenje, ki se lahko vrše do 3. septembra. Če sem to rekel na konferenci, če sem to sporočil gospodemu senatorjem, ki so se zanimali za ta vprašanje, da ne gre za to, da se sodniki premeščajo po 3. septembru in da to ni mogoče, je potemtakem jasno, da je to ustavna določba. Vzle temu je ta pripomba ostala in naših pojasnil niso hoteli ti gospodje sprejeti. Zaradi tega neupravičenega razloga je treba to določbo po sodbi finančnega odbora senata vrniti s pripombo, da se ponovno razpravi o njej. Mislim, da se glede te točke senat ne more zlagati s finančnim odborom, da je upravičeno, da se proračun vrne v narodno skupščino.

Ustanavljanje sodišč

V istem § 35 finančnega zakona v točki 5, ki se glasi: »da se pooblastilo pravosodnemu ministru, da more pooblastiti ministrskega sveta z uredbo z zakonsko močjo spojit in ustanovljati sreska, šerjatska in okrožna sodišča v krajih, kjer se kaže potreba, določiti njihovo teritorialno pristojnost, odrediti začetek poslovanja, število sodnikov in dati potrebna navodila za delo pri teh sodiščih. Za kritje osebnih in materialnih izdatkov, zvezanih z ustanavljanjem sodišč, more pravosodni minister uporabiti prihranke v svojih postavkah proračuna izdatkov pravosodnega ministristva za leto 1936-37.

Gre za ustanavljanje teh sreskih sodišč. Vi veste, da je mnogo krajev, kjer ni sodišča v bližini, kjer morejo naši ljudje iti na desetine kilometrov daleč do najbližjega sodišča. Kraljevska vlada je smatrala za narodno in državno potrebo, da ima čim več sodišč, da bodo sodišča čim bližja ljudstvu, tako da bo moglo laže priti do pravice. Pri ustanavljanju okrožnih sodišč se ni mislilo na veliko število. Poznam samo en primer: neki poslanec mi je o tem govoril, primer v Loznici, ki je pred vojno zmerom imela okrožno sodišče, kjer so se vršili krvavi boji v vojni za osvoboditev in v svetovni vojni leta 1918. V tej Loznici stoji prazno poslopje za okrožno sodišče, kjer je zmerom obstajalo okrožno sodišče pred svetovno vojno. Ker so se v tej Loznici vršile krvave bitke, vam je znano trpljenje Podrinjeve in Mačevancev, in vendar se je po vojni v veliki in zedinjeni Jugoslaviji to okrožno sodišče ukinilo našim Mačevancev in Podrinjevcem in morajo zato hoditi več deset kilometrov daleč, ker jim je ukinjeno okrožno sodišče v Loznici. Ta primer je pripravil kraljevsko vlado do tega, da to popravi z uredbo in da sodišča približa ljudstvu, da ustreže ljudski potrebi, toda glejte, večina finančnega odbora senata je proti temu, in hoče, da se ta določba črta. Ona ne želi, da se ta ukrep izvede. Večina finančnega odbora senata ne da tega pooblastila kraljevski vladi.

Državna tiskarna

V čl. 43, to je četrta pripomba, stoji, da se pooblasti minister prosvete, da po odobritvi ministrskega sveta izda uredbo z zakonsko močjo o ureditvi državne tiskarne kraljevine Jugoslavije. Nekateri gg. senatorji so hoteli, da se to zgodi s soglasjem finančnih odborov narodnega predstavništva. Gospodje! Kraljevska vlada z zadovoljstvom sprejme takšno uredbo. Z zadovoljstvom izjavlja, da bo rada sodelovala na tem, da izda to uredbo s soglasjem finančnih odborov senata in narodne skupščine. To ne more biti razlog, ki bi nas delil, in kraljevska vlada bo zmerom želela deliti svojo odgovornost z vami, in senat izkaže svojo odgovornost kraljevski vladi, smo izjavili in danes ponavljamo, če se senat s tem sklada, da je kraljevska vlada pripravljena izdati to uredbo sporazumno z obema finančnima odboroma narodne skupščine in senata. Zatorej tudi ta četrta pripomba ni upravičena in ta četrta pripomba ne more biti upravičena, ker jo kraljevska vlada v celoti sprejme.

Pooblastila notranjega ministra

Peta pripomba je v čl. 50 točka 4. Tam se bere, da se notranji minister pooblasti, da more izjemno od čl. 6 zakona o občinah v roku 6 mesecev od uveljavitve zakona z uredbo združiti občine, ustanovljati nove občine, razdeliti občine in izločiti posamezne kraje in jih pripojiti drugim občinam v tistih banovinah, kjer se vrši spajanje občin v smislu čl. 138 zakona o občinah. To spajanje in razdeljevanje občin se že vrši po istem zakonu in po istem čl. 138. Tu ne gre za kakšno novost, ki bi prej ne bila obstajala, nego gre samo za to, da potrebuje kraljevska vlada še nekaj časa, da bo mogla izvršiti novo razdelitev občin. Gre za nekatere nemogoče stvari, ki danes obstoje v posameznih občinah. V takšnih primerih je kraljevska vlada mislila, da bo ustregla potrebam prebivalstva, da se tisto, kar ljudstvo čuti, izvrši, in

kjer je potrebno, da se ta razdelitev izvede. In to se tiče popravkov v raznih krajih, kjer so se s tem razmejitvami storile velike krivice, ne bom rekel zlorabe, morda velike samovolje. Prišli smo v nemogoče položaj v posameznih občinah, morda prav tam, odkoder prihaja največji protest proti temu členu, a to je s strani našega tovariša dr. Kramerja, zaradi primerov, ki so se pripetili v dravski banovini.

Treba je omogočiti novo razmejitve občin tudi v vseh drugih banovinah. Dal vam bom zelo zanimivo statistiko o tem čl. 138. Pod prejšnjimi vladami, ki so imele to pooblastilo, se je izvršilo večje število razmejitev občin. Ali veste, v kakšnem obsegu? V takšnem obsegu: v vardarski banovini ni vsega skup 75 primerov, v moravski 6, v vrbaski 5, a pomislite: v dravski banovini je bilo 353 primerov! 353 primerov razdelitev in preureditve se je izvršilo v dravski banovini. (Senator Pucelj: Zakaj ne rečete, da je obstajala potreba? Notranji minister dr. Korošec: To je strankarsko-politična potreba. Senator Pucelj: 260 ljudi, pa je že občina, gospod, predsednik! Ali veste to, dr. Korošec? Senator dr. Angjelinović: Zda je demokratiški režim, naj narod sam odloči. Notranji minister g. dr. Korošec: Nemogoče, ko odbor ne dovoli. — »To je demokracija!« — Takrat, ko ste razdeljevali, takrat je bila demokracija! — Senator dr. Angjelinović: Ni bila! Zda je demokracija. — Gospodje, vidite, če imate takšen primer, da se je v eni banovini izvršilo toliko razdelitev, v drugi banovini pa le nekoliko, po pet ali šest primerov, mora kr. vlada upoštevati, kar je bilo prej urejeno, mora upoštevati, to, kar je potrebno in v interesu prebivalstva, in storiti, ko izve mnenje prebivalstva tistih krajev, ono, kar ljudstvo samo in državna oblast misli, da je najboljša in najsmotnejša.

„Opozicija dr. Kramerja“

Gospodje! Zdi se mi, da ta opozicija, ki se je pokazala tu v finančnem odboru, s strani g. dr. Kramerja in od našega tovariša g. Pucelja, da tu obstoji čisto politično ozadje. (Pucelj: »To ni res!«, da gre tu samo za politične interese, o katerih kraljevska vlada misli, da ti strankarsko-politični interesi tvorijo splošne državne interese. (Senator Toma Janžeković: Bil je čas, da se predloži zakonska novela.) Če bi nas to delilo, gospod kolega, mi bi to zelo radi storili, če senat sprejme to določbo brez odlaganja. (Ne more!) Mi bomo zelo radi sprejeli takšno zakonsko določbo, toda sami vidite, kaj pravi dr. Andjelinović. Oni so vnaprej odločeni, kaj bodo storili, zapri so si ušesa in ne poslušajo. Ne poslušajo, kaj jim govorimo. — (Andjelinović: »Odgovorili bomo.«) Vsak sklep je torej že storjen. (Andjelinović: Jasno je, da je storjen.)

Prihodnje občinske volitve

Nadaljnja pripomba, gospodje, je šesta pripomba v čl. 51, točka 10, kjer se bere, da se bodo prihodnje redne občinske volitve vršile ne v roku 2 mesecev, temveč v roku 6 mesecev po razpustu občinskih odborov. V več krajih naše države imamo take primere. Po zakonu bi moralo ministristvo odrediti razpust občinskih odborov in predpisati nove volitve v roku 2 mesecev. Mi bomo imeli v roku 6 mesecev redne občinske volitve in kr. vlada ne misli, da je modro in smoteno, da se v enem letu dvakrat po vrsti vrše občinske volitve v teh krajih. Lahko vam rečem, da se to tiče, kakor smo poučeni, v glavnem savske banovine, torej pokrajine, kjer nikakoli posebni politični strankarski računi ne morejo voditi kr. vlado pri razpisu teh volitev. Nasprotno, rečem lahko, da ta določba, kakor je predlaga kr. vlada, gre baš v korist tistih občinskih uprav, ki so bile imenovane pod bivšimi vladami, in zato tudi pod vlado stranke JNS.

Mislili smo, vidite, kako smo širokogrudni, da je treba ohraniti tudi te JNS-občinske uprave v posameznih krajih, ne samo dva meseca, nego šest mesecev. Mi jim izkazujemo popolno zaupanje do novih občinskih volitev. Mislimo le, da ni pametno vpletati strankarske boje in volitve v občinah, v roku 6 mesecev in da je v interesu države in naroda, da se te volitve vrše samo enkrat in to je zadosti

Občinski nameščenci

Naslednja pripomba je pri istem čl. 51, točka 12, in to je sedma pripomba finančnega odbora, kjer stoji, da se občinski nameščenci mora odstraniti, če iz važnih državnih interesov to zahteva pristojna oblast. Važnim državnim interesom v občinski službi je treba posvetiti pozornost. Dati se mora možnost, da se tisti, ki ne upoštevajo najvažnejših nacionalnih in državnih interesov, odstranijo. Mi ne moremo tega izvršiti, če nimamo pooblastila za to. V tej državi, gospodje, nihče ne uživa stalnosti: ni ministri, ne drugi državni funkcionarji, zato pa nekateri občin. nameščenci uživajo stalnost.

Kraljevska vlada je danes v položaju, da ne more zaščititi državnih in nacionalnih interesov, če kateri izmed teh nameščenecv prekršijo te interese. Mi smo dali pojasnilo temu zakonskemu pooblastilu. Rekli smo, kateri so državni interesi prizadeti. Toda, gospodje, ko smo želeli braniti državne interese, vidite, nam večina finančnega odbora ne da tega pooblastila. Pušča nas nemočne nasproti ljudem, ki so se pregrešili zoper najvišje državne interese. Kraljevska vlada ni mogla sprejeti odgovornosti, da takšne določbe ne predloži. Stori la je svojo dolžnost, vi boste pa prevzeli odgovornost, če odrečete sredstva, ki jih kraljevska vlada potrebuje za državo.

Kmetijske zbornice

Osmo pripomba večine finančnega odbora je v zvezi s čl. 71 finančnega zakona. Čl. 71 govori o ustanavljanju kmetijskih zbornic. Ideja kmetijskih zbornic, gospodje, je ne samo splošna potreba in želja, temveč jo je izredno toplo pozdravil sam finančni odbor. Večina finančnega odbora misli, da je to zelo dobra in koristna namera. Odborovo poročilo večine pravi: Finančni odbor toplo po-

Govor predsednika vlade

Sedaj, ko smo pred koncem te razprave, sem kot predsednik kraljevske vlade dolžan, da odgovorim na posamezne očitke, v kolikor tega še nisem storil v svojem prejšnjem govoru. Posebno pa bi hotel danes pojasniti gospodemu senatorjem, v čem se razlikuje delo kraljevske vlade in del senata, ki podpira politiko kraljevske vlade, od nazorov in stališč tistega dela senata, ki je svoje mnenje pojasnil z naziranjem večine finančnega odbora. V imenu Jugoslovanske nacionalnega kluba senata, v imenu naziranja, ki je prišlo do izraza v mišljenju večine finančnega odbora, je najboljši obširno govoril naš spošt. tovariš Banjanin.

„Mir oznanjam...“

Ce bi hotel in mu moral odgovoriti, bi moral omeniti, da je bil njegov govor precej oster. Čeprav je v začetku svojega govora o interpelaciji izjavil, da je to njegov način izražanja in da ne namerava nikogar žaliti, moram vendar izjaviti, čeprav sem to opombo vzel na znanje, da se je ta njegov govor ponekod dotikal meje, kjer prehaja kritika v žalitev.

Ce bi podrobno in obširno odgovoril na vse tisto, kar je naš tovariš Banjanin dejal, tedaj se bojim, da bi zašli na pot, ki ne vodi k odgovoru, marveč k polemiki, da ne rečem k prepiru.

Za prepir te vrste je potrebna dvojica. Kot zunanji minister oznanjam idejo miru med narodi. Kot ministreski predsednik zagovarjam mir in pomiritev v državi. Zato želim oznanjati ta mir tudi tukaj. Tudi osebno sem za mir in zato ne želim zaiti z Banjaninom v noben osebni spor. Upoštevati moramo, da je Banjaninu poleg vsega ugleda, ki ga uživa v političnem življenju, naložila visoka kraljeva oporoka visoko dolžnost in da bi mogla usoda nekega dne nameniti, da jo tudi izvršuje. Gospod Banjanin! Hočem svojo misel povedati do kraja, in zato prošim gospode senatorje, naj mi ne se-gajo v besedo.

Mislím, da bom s svojim govorom ostal na tisti višini, na kateri želim ostati kot predsednik kraljevske vlade. Ne bi želel, da bi gospodje senatorji in moji prijatelji dajali mojim besedam drugačen smisel, kakor ga hočem dati sam.

Kdo je senator Banjanin

Vidite, gospodje, ko gre za našega upoštevane-ga tovariša, senatorja Banjanina, tedaj vemo, da gre za senatorja Banjanina, ki ga je blagopokojni kralj v svoji oporoki določil za namestnika kraljevskega namestnika. Gre za moža, ki je bil kot znan nacionalni delavec in kot človek visoke kulture in visoke sposobnosti, do učen, da vrši to visoko dolžnost. Ce pa bi ta senator Banjanin od dne, ko je naše jugoslovansko ljudstvo izvedelo, da je določen za namestnika kraljevih namestnikov, ravnal tako, kakor je pokazal s svojima dvema govoroma in prišel v nasprotje z vso javnostjo, z vsemi voditelji, šefi in podvoditelji vseh bivših, sedanjih in bodočih strank, tedaj se, gospodje, bojim, da bi senator Banjanin, če bi ga usoda poklicala na njegovo visoko mesto, zašel v neprijeten položaj. V enakem položaju bi bili vsi ti voditelji bivših in sedanjih strank. V enak položaj bi prišli možje, kakor gg. Davidović, dr. Spaho, dr. Korošec, dr. Maček, Wilder in Krizman, da o svoji malenkosti sploh ne govorim. Naglasiti želim, da to mesto, ki ne nalaga samo časti, temveč tudi gotove dolžnosti v smislu in duhu ustave ter zahteva visoke naobrazbe, kakor vsi dobro vemo, ne bi moglo ostati na potrebni višini. Gospod Banjanin bi moral upoštevati, da se položaji, za katere pravi Francoz »noblesse oblige«, in da je treba na tem položaju misli vseh naših dnevnih strankarskih preprirov in mimo malenkostnih besed in se dvigniti na višino, ki je nad strankami in vsakdanjimi polemikami. Gospodje, ni mi do tega, da bi delal senatorju Banjaninu kakršnekoli očitke. Starejši je od mene. Zelo ga spoštujem, vendar smatram za potrebno, da povdarim, kako bi po mojem mnenju kdorkoli na tem mestu moral izpolnjevati svojo službo in kako bi jo moral razumeti.

Spoštujte najprvo ugled oblasti

G senator Banjanin je posebno povdarjal avtoriteto države, avtoriteto oblasti in avtoriteto zakonov, da te avtoritete in ugleda ne spoštujemo, da je avtoriteta padla, in da so jo uničili. Toda, ali smo pa ohranili avtoriteto državne oblasti, avtoriteto tega doma, avtoriteto državnih organov, če se ugledni predsednik tega doma, če se gg. senatorji izražajo o kraljevski vladi in o posameznih ministrih s takimi besedami, kakršne so rabili posamezni gg. senatorji? Če hočemo varovati svoj ugled in avtoriteto, tedaj mislim, da je treba spoštovati ugled in avtoriteto, tedaj mislim, da moramo varovati ugled in avtoriteto tistih, ki se nahajajo na visokih mestih naše države. S tem, da ravnamo tako, da varujemo avtoriteto državne oblasti, kar spada na prvo mesto, bomo varovali tudi ugled nas samih.

Očitki proti finančnemu zakonu.

Tujci ne morejo biti obmejni lastniki - iz državnih ozirou

Prvi ošitek se nanaša na točko 1 § 35 finančnega zakona. Tu je zapisano, gospodje, da si tuji državljani ne morejo prilastiti nepremičnin brez predhodnega dovoljenja ministrstva vojske in mornarice, in notranjega ministra, če gre za nabavo in pridobitev lastninskih pravic na ozemlju, ki se razteza ob državni meji ali morski obali 50 km globoko. Ta določba, gospodje, ni nova, da bi jo senat ne poznal. To je določba, ki že 20 let spremlja vse naše finančne zakone, in ki naj v prvi vrsti služi visokim državnim in nacionalnim interesom, da bi bila na ta način naša država meja še bolj obvarovana, kakor pa z navadnimi sredstvi policije in orožništva. Če ta določba govori o ministru vojske in mornarice in o notranjem ministru, potem ste lahko prepričani, da ne gre za nobene strankarske reči, niti za osebne zadeve, marveč, da so v ospredju najvišji državni interesi. Eden izmed tovarišev senatorjev, ki je govoril o tem vprašanju, nam je dejal, da so v vardarski banovini Jugoslovani s posejstjo, čeprav niso naši državljani, da pa niso mogli pripraviti posestnega lista in da zato ne bi bilo prav, da bi te zakonske določbe zanje veljale. Zaradi te opombe je prišlo do oddvojitve v finančnem odboru. Kraljevska vlada je to naziranje sprejela. Nihče ni mislil prepovedati Jugoslovanom, tudi če so tuji državljani, da kupujejo posestva v naši državi. Šlo je samo za tuje državljane, da kot taki ne morejo kupiti posestev brez predhodnega dovoljenja naših dveh ministrov. Čeprav smo to pojasnili in čeprav, kakor vidite, ne gre za Jugoslovane, pa vidimo sedaj, da je finančni odbor vendarle vztrajal na tem, naj bi se ta določba ne sprejela, in zaradi te opombe proračun vrnil narodni skupščini, da o njej vnovič razpravlja. Ne morem si misliti, da je med vami kdorkoli, ki bi hotel glasovati, naj se ta prva točka § 35 odbije mimo vseh pojasnil, ki smo jih dali, mimo pojasnil, ki jih je predložila kraljevska vlada.

zdravila to namero kraljevske vlade. To je bil topli pozdrav, toda na to je prišel neki »toda«: toda finančni odbor ne smatra danega sklepa, kdaj in kako naj se ustanove kmetijske zbornice, to je treba prepustiti posameznim banovinom. »Kdaj in kako« je tu slučajna opustitev finančnega odbora, zmeta finančnega odbora, poudarjam to in opozarjam na to. Namreč v pooblastilo čl. 71. ne bode »kako«, nego samo »kdaj«. Kako se bodo sestavile te gospodarske zbornice, ni stvar posameznih banovin, temveč pravosodnega ministrstva in ministrskega sveta. Mi smo rekli samo, da se bodo te zbornice ustanovile po sklepu bana in po zaslišanju banskega sveta. Gre samo za »kdaj« in ne za »kako«. Niso bali tu samostojni, nimajo pooblastila, niso tu nezavisni. Ne morejo tu delati, kar hočejo, temveč morajo izvajati samo tisto, kar bo odločil ministrski svet po zaslišanju banskega sveta in če le-ta na to pristane. Na osnovi te zmete nam finančni odbor dela pripombe in pravi: Zaradi »kako« tega pooblastila ne dami! Rečem vam, gospodje, da ta »kako« v finančnem zakonu ne obstoji. Obstoji samo »kdaj« in ne »kako«. Vsa naša pojasnila, ki sem jih dal članom finančnega odbora, niso pomagala. Večina finančnega odbora nam noče dati tega pooblastila, in kolega dr. Andjelinovič pravi, da »samo naš sklep že sprejeli«. Vi ste svoj sklep že sprejeli. Hočem, da vsa država ve, da se je ta sklep sprejel v tem členu na osnovi zmete, ki jo je kraljevska vlada popravila, vi pa sočete tega priznati.

Ženska bolnišnica v Ljubljani

Deveta pripomba finančnega odbora sestoji od točke 8 čl. 92 predloga finančnega odbora. Točka 8 čl. 92 finančnega zakona je posebno zanimiva. Mislim, da vas bo najbolj zanimala. Glasi se takole: Državna bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani se pridelki kot oddelki sklopi državni bolnišnici v Ljubljani. Njen proračun pride kot sestavni del proračuna obče državne bolnišnice v Ljubljani. — Ali bo bolnišnica za ženske bolezni prideljena oddelku splošne državne bolnišnice v Ljubljani ali ne, je »veliko državno vprašanje«. Zato se ves ta proračun od 10 milijard ima vrniti narodni skupščini, da bo ponovno razpravljala o njem. Zdi se, da so neki slovenski senatorji posebno nastopili zoper te določbe. Podvomil sem tu celo o kolegi dr. Korošcu. Mislim, da gre morda za neko novo obračunavanje z dr. Kramerjem ali katerim drugim iz Slovenije. Pogosto se je tako mislilo in zato sem pogosto bil tudi jaz v takih zmetih in sem si dejal: Glej, spet slovensko obračunavanje! Informiral sem se o stvari in reči vam smem, da nima minister notranjih zadev dr. Korošec absolutno nobene zveze s tem spajanjem bolnišnic v Ljubljani. Prečitati sem ta akt in glejte, kako je do tega paragrafa prišlo:

Tedanj ban dr. Marušič, naš spoštovani kolega v tem domu, ki je tu prisoten, je izdal sklep, da se bolnišnica za ženske bolezni združi s splošno državno bolnišnico v Ljubljani. Ko je bil dr. Marušič ban dravske banovine, je izdal ta sklep popolnoma v duhu zakona. Po zakonu o bolnišnicah mora vsaka državna bolnišnica imeti tudi oddelke za ženske bolezni. Dr. Marušič je izdal popolnoma pravilno in v duhu zakona predlog, ki je bil popolnoma v redu in je bilo vse že gotovo leta 1934. Toda minister za socialno politiko dr. Novak pravi: Ne! Ne! To je vse res in lepo in to bi se moralo izvršiti, vse to je v redu in po zakonu — toda to se ne more izvesti brez nove zakonske določbe. Minister za socialno politiko dr. Novak pravi, da je treba izvesti to, kar želi ban. Banska uprava predlaga, da se to vprašanje ženske bolnišnice uredi na zakoniti način, to je, da se gre z njim pred parlament. Vse to je bilo leta 1934. To se pravi, prej, kakor je prišla vlada dr. Stojadinoviča. In potem je prišel sklep ministra za socialno politiko in ta se je odzval na glavni sanitetni svet v naši državi. In glavni sanitetni svet pravi: Drži! Ne da se ukiniti bolnišnica brez zakonskega pooblastila. Zato to stvar je treba izvršiti, ker je koristna in v duhu zakona. Zato je treba izdati zakonsko pooblastilo, da se ta združitev izvrši.

Moja vlada, odnosno resorni minister je našel te spise, ki so tako zelo narasli, in je videl sklep bana Marušiča in videl sklep sanitetnega sveta in ga izvršil, prepričan, da bo s tem ustregel našemu lovarstvu iz opozicije dr. Marušiču. Mi, gospodje, smo vedeli, da bo to vprašanje predmet posebne točke finančnega odbora in da bo zaradi te točke moral spet ves proračun nazaj pred narodno skupščino. Jaz, gospodje, sem to pooblastilo tudi dal, a tudi to pooblastilo ni pomagalo. Gospodje iz finančnega odbora pravijo: Ne! Ne! Ne! In zaradi ženske bolnišnice in zaradi vprašanja o tem, ali naj se združi ali ne, naj se ves proračun vrne narodni skupščini in naj bo ves državni proračun ogrožen!

Rok za politične zakone

Toda pojdemo dalje! Pri točki 3 čl. 97. to je vaša deseta pripomba, ki pravi, da se nam postavi rok za sprejetje političnih zakonov, vi, gospodje, pa pravite: Dobro je to, izdati hočete politične zakone. Kar se volitve tiče, izkazuje vladi popolno znanje, da določi dan za te volitve, toda nam pravite, zakon o zboračanju in združevanju in zakon o tisku morate pospešiti, ker v šestih mesecih nam morate že dati več svobode. Toda gospodje, mi smo ta zakon o tisku in zakon o zboračanju in drugih podedovali. To so vaši zakoni, to so zakoni vlad, v katerih je sedel dr. Andjelinovič, v kateri je sedel dr. Kramer, v kateri je sedel dr. Pucej (neki glas: Tudi Korošec. Notranji minister dr. Korošec: »Jaz jih vsaj lejalno verim, a vi ne«).

„Preveč je svobode“

Nato dr. Stojadinović nadaljuje: Vi nam v svoji interpelaciji neprestano očitate, da je časopisje dovoljeno pisati o vsem kar je svetlega v državi, da je dovoljeno izpodbijati avtoriteto, rušiti državno oblast in majati zakone. V svoji interpelaciji in v svojih govorih nam neprestano očitate, da je časopisje preveč svobodno, da ne shodi preveč svobodni, da se vrše shodi in drže govori po vsej državi. Pravite nam, da smo preveč liberalni, ker se vrše v naši državi tako svobodni shodi in ker naše časopisje tako piše. Po drugi strani pa pravite v finančnem odboru: Majhna je ta svoboda, potrebujemo še več svobode! Bojim se, gospodje, da bi največ trpeli tisti, ki pripadajo stranki JNS in klubu JNS, če bi dovolili še več svobode. Lahko izjavim, da so bila moja navodila glede nadzorstva nad časopisjem taka, da je treba napraviti vladni zakon na pravi način po l. 1981 imeti nujne oziroma radi splošnih interesov, ne pa zaradi interesov te ali one stranke. Vi pa, gospodje, boste že morali dovoliti vladi, ki odgovarja za red in ustroj v državi, da veljavne zakone izvaja liberalno, obenem pa tako, da red in ustroj države ne bosta kršena. Kraljevska vlada, ko že govorimo o političnih zakonih, ne more sprejeti nobene omejitve te vrste. (Senator Benjamin se smeje.) Meni je drago, da Vas vidim, g. Benjamin, da se smeje. (Senator Benjamin: Saj se tudi Vi smeje.) Toda moj smeh ni redok, ne! Vas se je smeh solo redka

stvar. Upam, da bo to znamenje boljših časov in boljšega razmerja med senatom in vlado.

Premoženje bivših strank

Enajsti odtok v vašem finančnem odboru je naperjen proti § 100. Ta paragraf daje pooblastilo, ki se glasi: Ministrski svet se pooblašča, da sme na predlog pravosodnega ministra izvesti od zakonskih določb izdati sklep o tem, kako naj se ravna in definitivno likvidira arhive in lastnine bivših političnih strank, ki so bile leta 1929 prepovedane. Verujte, gospodje, da sem bil prepričan, da bo senat to pooblastilo pozdravil. Mislim, da boste vi, ki nas obtožujete, da smo obnovili stare stranke, z nami istih misli glede likvidacije starih strank in da končamo delo, ki ste ga vi začeli. Mi, ki pripadamo Jugoslovanski radikalni zajednici, se nahajamo v težkem položaju zaradi našega stališča, da se bivša radikalna stranka ne more obnoviti.

Vložil sem velike napore in s podporo spoštovanega dr. Korošca in dr. Spaha smo ustvarili veliko politično stranko. Vi, ki ste nekoliko ostreje nastopili proti mojim tovaršem v vladi, morda ostreje proti njim, kakor proti meni, pomislite, kaj bi bilo, da eta dr. Korošec in dr. Spaha na drugi strani bariere, da nista v vladi, da nista v Jugoslovanski radikalni zajednici, marveč, da sta v neki drugi stranki, s katero se načelno razhajamo. Hoteli smo likvidirati premoženje starih strank. Obvestil sem vse, katere stranke imajo premoženje. Mislim, da ima Slovenska ljudska stranka premoženje, ker so njeni pristaši varčni. Bil sem mnenja, da ima tudi ta stranka nekaj denarja. Priznam, da sem mislil, da ima Slovenska ljudska stranka najbrž nekaj denarja. Prepričan pa sem se, da nima niti pet par. Zaprleli so samo nekaj pisem in aktov. Nobena politična stranka nima premoženja, razen bivše radikalne stranke, in sicer hotel »Pariz« na Terazijah. Zahtevali smo pooblastilo, da to stranko likvidiramo. Razmišljali smo o tem, kako naj se to premoženje izroči ljudstvu ali pa državi ali komu drugemu ali pa Jugoslovanski radikalni zajednici. Zahtevali smo pooblastilo za rešitev tega vprašanja, zavedajoč se odgovornosti, ki jo imamo napram stranki, napram državi in napram vsem ljudstvu. Hoteli smo, naj bi bilo to, kar bomo storili, pravično, pravilno in dobro.

Vi pa, gospodje, ki ste proti starih strankam, nam ne dovolite, da likvidiramo premoženje starih strank. Vi veste, gospodje, v kakšnem položaju je sedaj Jugoslovanska radikalna zajednica. JRZ je sedaj samo najemnik v hotelu »Pariz«, najemnik bivše radikalne stranke, premoženje bivše radikalne stranke pa opravljajo uprava belgrajske mesta in dva varuha. Vi nočete, gospodje, dovoliti, da ukinemo to stanje, ki ga je treba likvidirati. Razlog vašega ravnanja ni ni jasen. (Senator dr. Andjelinovič: Saj vam ni treba biti tam najemnik. Lahko greste tudi v kako drugo poslopje. N. pr. v »Devanhi«, kjer lahko vzamete v najem vse prvo nadstropje. — Notranji minister dr. Korošec: Tam ni več mesta, zavzeli ste ga vi.)

Gospodje, to je navada. Mi iz Jugoslovanske radikalne stranke smo se navadili na hotel »Pariz«. Gospodje iz JNS so se navadili na »Devanhi«. Vsek ima svoj okus in svojo ljubezen. Mi vas v »Devanhi« ne nadlegujemo. Pravite, gospodje, naj bi se to vprašanje uredilo pred sodiščem. Tu v tej razpravi je padla huda beseda. Kritizirate se se stvari, ki se jih doslej nismo dotaknili. V poročilu finančnega odbora je na 20. strani napisano: Finančni odbor nasprotuje takemu poročilu in ga ne more sprejeti. Zasebna lastnina je varovana z veljavni splošnimi zakonskimi predpisi. Privatan pravo poidevcev in privatnih oseb ne more postati predmet nobenih izjemnih ukrepov. Izjeme napravim zakonu o zasebni lastnini, kadar ne gre za važne državne in nacionalne interese, pomenijo kritični temeljev družabnega in moralnega reda. (Glasovi: Tako je! To je točno!) Gospodje, kdo pa posega v zasebno lastnino zasebnih ali pravnih oseb, kdo odvzema radikalni stranki te pravice? Niti Jugoslovanska radikalna zajednica, niti vlada ne posegata v pravo lastnino. To se je zgodilo pred prihodom naše vlade. Posvetoval sem se s pravniki in ti so mi izjavili, da ni zakonske osnove, da bi sodišča razpravljala o sporu in da bi ta stvar prišla sploh pred sodišče. Zagotavljam vas: Če obstoja sodna možnost, naj sodišče razpravlja. Meni so pravniki povedali, da ni sodne poti in da je treba izdati poseben zakon. Po zakonu je treba premoženje bivše radikalne stranke sekvestrirati, zakon pa ne pove, kaj naj se zgodi s premoženjem. Tedaj niso obstojale ne države, ne strankarske grupacije, ne stare ne nove stranke. Hotel »Pariz« je sedaj stara stavba brez posebne vrednosti. Če obstoja sodna pot, jo kraljevska vlada z zadovoljstvom sprejme. Zaradi tega ne bom delal vprašanja. Če je samo to tisto, kar nas loči, potem ste lahko prepričani, da kraljevska vlada tega pooblastila ne bo nikoli izvajala. Ponavljam, da soglasna s tem, kar sem pravkar izjavil. Zato nas to vprašanje nikakor ne more deliti, kajti kraljevska vlada nikakor ne misli, da bi bilo to važno državno vprašanje in da naj biti ali ne biti proračuna sloni na § hotela »Pariz«. To velja prav tako, kakor za vprašanje ženske bolnišnice v Ljubljani.

Poštna hranilnica

Vaš zadnji odtok je naperjen proti § 105 točka 1. To je vaš dvajseti odtok, vseh odtokov je 12. Tu stoji: Finančni minister se pooblašča, da izda s potrditvijo ministrskega sveta uredbu z zakonsko močjo o organizaciji Poštne hranilnice brez izpremembe uredniškega zakona. Zahtevali smo torej, da uredimo organizacijo Poštne hranilnice. Tu pa je rečeno »notranjo organizacijo«. Gospodje! Nič ne misli na kakšno obsežno organizacijo. Gre za Poštno hranilnico in za njeno notranjo organizacijo in notranjo ureditev. Če pa kdo dvomi v to, izjavljam svečano, da nismo mislili na drugo organizacijo, nego samo na notranjo organizacijo Poštne hranilnice.

Vidite, gospodje, odgovoril sem od točke do točke na vse očitke finančnega odbora. Dokazal sem, gospodje, da nobena teh točk ne preneha objektivne kritike in da ni niti ene točke, ki bi nas mogla prepričati, da gre tu za državne ali nacionalne interese, za višje interese našega ljudstva ali za vprašanje državnega in narodnega edinstva. Pač pa so v razpravi drobne zadeve, neznatne stvari, proti katerim nastopate z očitki in zaradi katerih predlagate, naj bi se ves proračun vrnil narodni skupščini. Če pa vaši očitki niso objektivni, če ne prenesete kritike, je mogoče samo to, da je po sredi kaka druga želja. Tu smo slišali besede: Vse je to lepo in krasno, kar ste rekli, toda v vlado nimamo zaupanja. Vse kaže, da se pri tem vprašanju ločimo, pri vprašanju zaupanja napram vladi. Bojim se, da gre pri vas, ki ste pri vsakem koraku branitelji ustave in ki se posebej proglašate za ustavo-branitelje, čeprav se nahajamo na istem terenu, ker smo na ustavo prisegli, za kritiko, ki ni v duhu ustave. Če je to vaš glavni razlog, potem to ravnanje ne bi bilo v skladu s gotovimi ustavnimi določbami. V ustavi je določba, ki je zanj zelo značilna, in sicer § 1, ki pravi, da je kraljevina Jugoslavija jedna in ustavna monarhija. Nikar ne ustvarjate s svojim ravnanjem, s svojimi govorji in izjavami iz ustavne monarhije parla-

mentarne monarhije. Ne govorite, gospodje, o zaupanju ali nezaupanju kr. vladi, ne stavljajte tega vprašanja, ker bi vas, ustavne branitelje, dovedlo v očitno nasprotje s samo ustavo.

Nikjer drugod vlade ne padajo po pravih parlamentarnih pred senatom. Redki so vzroki in posebni in izjemni razlogi, ki zahtevajo padec vlade v senatu. Po pravih parlamentarnih držav zadošča zaupanje krone in spodnje zbornice. Če boste ravnali tako, se bojim, da boste sami kršili načela ustavnosti in da boste sami največ grešili s tem, da vrnete budžet ne glede na zaupnico narodne skupščine. To je veliko in sporno vprašanje, ali sme senat vrniti proračun. To je veliko vprašanje. Slišali ste mnenje našega tovariša Simonoviča. Slišali in čitali ste tudi mnenja vseučiliških profesorjev, ki niso s proračunom ali z vlado ali s senatom ali z JRZ v nobeni zvezi. Po naziranjih vseučiliških prof. senat nima pravice vrniti proračuna narodni skupščini. O sporu med senatom in skupščino ni mogoče reševati. Če pa ni rešitve po ustavi, tedaj je treba ta spor preprečiti.

Ne dovolite, da bi senat zašel na napačno pot in da bi to storil senat, ki je prvi s kr. vlado poklican, da brani ustavna načela. Javno mnenje je prepričano, da razlogi, ki narekujejo neke posebne konkretne izpremembe v finančnem zakonu zato, ker klub JNS nima zaupanja v kr. vlado, nikakor niso v skladu s ustavnimi določbami in da zanesljivo niso v soglasju s duhom ustave, kakor tudi ne s tistim, kar hoče senat.

Tu je treba vpoštevati tudi to, kar je dejal tovariš Simonovič: Pravo in ustava nista na strani večine finančnega odbora. Gospodje!

Glasovanje

Izvajanja predsednika vlade so napravila na vse senatorije, pa tudi na vsi politično javnost globok vtis. Na govor predsednika vlade je v imenu večine finanč. odbora odgovoril dr. Kramer. Njegov govor pa je bil zelo slab ter niti daleč ni mogel zabrisati globokega vtisa, ki so ga napravila izvajanja predsednika kr. vlade. Dr. Kramer je skušal ovreči močne argumente dr. Stojadinoviča, s katerimi je — kakor rečeno — pobijal točko za točko poročila večine finančnega odbora ter naprošal in pozval senat, da sprejme proračun v taki obliki, kakor ga je izglasovala narodna skupščina. Dr. Kramerju pa se to ni niti malo posrečilo.

Glasovanje

Po govoru dr. Kramerja je predsednik senata odredil petminutni odmor. Nato se je seja nadaljevala ter je senat prešel na glasovanje. Vse točke finančnega zakona do čl. 35 so bile sprejete soglasno. Pri § 35 finančnega zakona sta po podala poročila tako poročevalec večine finančnega odbora Jovan Aleksič, ki predlaga že znane spremembe, kakor tudi poročevalec manjšine dr. Hrasnica, ki predlaga senatu, naj sprejme ta člen finančnega zakona v isti obliki, kakor ga je izglasovala narodna skupščina. Radi tega je predsednik senata odredil takoj glasovanje s sedenjem in vstajanjem. Senatorji, ki so glasovali za sprejetje predloga večine finančnega odbora, so obseleli, kdor je bil proti, je vstal. Predsednik Tomašič je nato izjavil, da ni jasen rezultat ter radi tega odreja ponovno glasovanje in to v obratni smeri, to je, naj senatorji, ki so za večino finančnega odbora, vstanejo, senatorji, ki so proti predlogu, pa naj obsele. Izvršilo se je drugič glasovanje. Ker predsedniku senata tudi to pot ni bil jasen rezultat glasovanja, prosi, naj mu senat dovoli, da se posluži § 93 poslovnika senata, ki odreja polmensko glasovanje. Pozval je tajnika g. Koturja, naj to poimensko glasovanje izvede.

Vsega je glasovalo 78 senatorjev. Za predlog večine finančnega odbora, ki predlaga spremembo v čl. 35 finančnega zakona kakor tudi nekaterih drugih členov, je glasovalo 41 senatorjev, proti pa 37. Proti, to je, da se sprejme finančni zakon, kakor je bil izglasovan v skupščini, so glasovali naslednji:

Za vlado so glasovali

Dr. Josip Alkali, Vasa Bogojevič, Anton Vidaković, Osman Vilović, dr. Milan Vrbanič, Gjuro Vukotić, Ljudevit Gaj, dr. Georg Grassl, dr. Gustav Gregorin, Peter Dobrinč, Dragoslav Gjorgjevič, Božo Jeličić, dr. Hamdija Karammedović, dr. Anton Korošec, dr. Gjuro Kohur, dr. Serafin Krstić, Fran Kukuljevič-Sakcinski, dr. Zelimir Mažuranič, Sesedin Mahmedbegović, Slevan

Seja vlade

Belgrad, 27. marca. m. Danes popoldne ob 17 do 19 je pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta dr. Milana Stojadinoviča bila seja ministrskega sveta, na kateri je bila med drugimi resornimi vprašanji sprejeta tudi uredba o ureditvi oceanografskega instituta v Splitu, ki ga je predložil prosvetni minister Stosović. Na seji ministrskega sveta je predsednik kr. vlade obvestil ostale člane kr. vlade, da je seja narodne skupščine s sporazumu s skupščinskimi predsednikom Čirčem sklicana za jutri ob 5 popoldne. Na jutranji skupščinski seji se bo določil dnevni red za prihodnjo sejo. Predsednik skupščine bo obvestil skupščino o tem, da je seat kraljevine Jugoslavije izvršil nekatere spremembe v finančnem zakonu.

Proračun ljubljanske občine je odobren

Belgrad, 27. marca. m. Finančni minister dr. Dušan Leticia je danes podpisal odlok o potrditvi proračuna ljubljanske mestne občine. Proračun ljubljanske občine je potrjen v bistvu v onem obsegu, kakor ga je sprejel občinski svet. V njem je znižana de doklada na neposredne davke od 65% na 60%, pri trošarinah na sladkor bo znajala doklada 20 par na kg. trošarina na elektroneke pa popolnoma odpade. To znižanje v proračunu ljubljanske občine je bilo omogočeno zaradi tega, ker je država vnesla v svoj proračun prispevek za trgovsko akademijo, tako da bo uravnoteženje v proračunu podano. Pri tej priliki je treba ugotoviti, da je bil danes potrjen proračun za ljubljansko občino prvič po 15 letih pravočasno predložen in odobren in bo postal veljaven v zakonito določenem roku dne 1. aprila, tako da občinsko gospodarstvo ne bo trpelo zaradi zamude nobene škode.

Minister dr. Kreh v Sloveniji

Belgrad, 27. marca. m. Nocoj se je odpeljal v Ljubljano minister brez portfelja dr. Miha Kreh. ker bo imel v nedeljo napovedane shode. Popoldne bo po sveti maši šel v Trebnjem, popoldne ob 3

Glede nadaljnje usode tega proračuna in o nadaljnjem načinu njegove izvedbe ne morem dati nobenega jamstva. Ozračje je težko ne le zaradi atentata, težko je tudi zaradi govorov, ki ste jih slišali tu v senatu o predsedniku narodne skupščine, temveč tudi o skupščini sami. Bojim se, da bo država zašla v hud položaj, če izbruhne spor med obema zakonodavnima domoma, ki sta dva velika činitelja v državi. Zato mislim, da ni modro in oportuno, če senat vrne proračun skupščini in da državo požene na negotovo pot, da spravi državni proračun v negotovost. Nikakor ne bi želel, da bi senat postal činitelj, ki povzroča nemir, nered in zmedo. Tega ne želim zato, ker mora senat ostati najbolj konstruktiven, konservativen in najbolj zanesljiv činitelj v državi.

Govorim stvarno in objektivno. Želim, naj bi se senat zavedal svojega glasovanja in svoje odgovornosti. Država pa bo sodila, kdo je bil na pravi poti in kdo je delal v korist ljudstva. Še nekaj bi hotel pripomniti k vašim očitkom. Skleniti hočete, naj se predlagani proračun vrne v narodno skupščino. Jaz vas pa vprašam, gospodje, ali je taka želja soglasno mnenje vsega senata.

Apeliram, gospodje, na vas še enkrat, da države ne potisnete v vrtnec negotovosti. Ne izpodkopajte vere in zaupanja v senat. Dvignite se nad strankarske interese, ne dovolite, da bi senat zašel s poti, po kateri mu je dohitel. Ne samo kot predsednik kraljevske vlade, temveč tudi kot vaš senalni tovariš apeliram na vas, da glasujete za finančni zakon, kakor ga je predlagala kraljevska vlada in kakor ga je sprejela narodna skupščina. Pozivam vas, da glasujete proti poročilu večine finančnega odbora. (Dolgotrajno in burno ploskanje.)

Miholič, Selem Muftić, Poja Obradović, dr. Ante Pavelić, dr. Radulović, Janko Samurovič, Jelica Selič, Milan Simonović, dr. Milan Stojadinović, Pavle Ubavić, dr. Oton Frangeč, dr. Halidbeg Hrasnica, Vatroslav Canjuga, dr. Marko Crkvenac, Milovan Djoković, dr. Stanko Sverljuga, dr. Josip Šilović in dr. Benjamin Superina.

Od vseh senatorjev jih 9 ni glasovalo. 8 je bilo odsotnih, predsednik dr. Tomašič pa ni glasoval.

Nato se je glasovalo s sedenjem in vstajanjem še za ostale člene finančnega zakona, pri katerih je finančni odbor zahteval znane spremembe. Preden se je prešlo h končnemu glasovanju o državnem proračunu in finančnem zakonu kot celoti, je prešel za besedo predsednik delovnega kluba v senatu g. Milan Simonović, ki je podal v imenu tega kluba sledečo izjavo:

»Gospodje senatorji, v imenu delovnega kluba senatorjev mi je čast podati naslednjo izjavo: Ob priliki pretresa v podrobniosti zakonskega predloga o proračunu za leto 1936-1937 s finančnim zakonom, so člani delovnega kluba senatorjev glasovali v plenarni seji senata proti poročilu večine finančnega odbora, kor so bili za to, da se tako finančni zakon kakor tudi sam proračun sprejmeta brez vsakih sprememb. Glasujoč pri končnem glasovanju za takšno spremembo zakonskega osnutka, želimo poudariti, da mi v nobenem pogledu ne zapuščamo svojega navedenega stališča, da so izvršene spremembe v predloženem finančnem zakonu stvarno brezpomembne in neopravičljive ter da se naše glasovanje mora vžeti samo kot izraz naše želje, da se v nobenem slučaju ne abstiniramo od odelovanja pri sprejetju proračuna.«

Nato je predsednik senata izjavil, da senat preide na tretje, končno glasovanje. Glasovanje je bilo zopet poimensko.

Za proračun glasujejo vsi

Predsednik je potem sporočil, da je v celoti glasovalo 77 senatorjev ter so vsi glasovali za proračun. S tem je bil zaključen pretres državnega proračuna v senatu.

Ker so na današnji seji senata bile sprejete nekatere spremembe v finančnem zakonu, bo predsednik senata v smislu ustavnih določb vrnil proračunski predlog s finančnim zakonom skupščini v pretres.

Nato je senat prešel na drugo točko dnevnega reda, na pretres poročila imunitetnega odbora o zahtevi pravosodnega ministra za izročitev senatorjev Andreja Kučundžića in Ljubomira Vidakoviča sodišču. Imunitetni odbor je predlagal plenumu senata, da se senatorja ne izročita sodišču, kar je plenum sprejel.

Nato je bila današnja seja senata zaključena prihodnja pa bo sklicana pismenim putem.

pa v Ribnici. Odpotoval je iz Belgrada tudi ljubljanski župan dr. Adlešič, ki se je te dni mudil tu radi potrditve proračuna ljubljanske mestne občine ter v drugih zadevah svoje občine.

Poslanci JRZ

Belgrad, 27. marca. m. Za jutri dopoldne ob 11 je sklicana seja poslanskega kluba JRZ in kluba vladne večine. Na tem sestanku bodo razpravljali poslanci obeh klubov o stanju, ki je nastalo s tem, da je senat s štirimi glasovi večine izglasoval nekatere spremembe in dopolnila v finančnem zakonu, ter o svojem bodočem zdržanju.

Nov list v Ljubljani

Pristaši Ljotičevega gibanja Zbor so začeli v Ljubljani izdajati svoj list v slovensčini pod naslovom »Zbor, glasilo jugoslovanskega ljudstva«. List bo izhajal vsak drugi četrtek, je last konzorcija, katerega predstavlja Ture Sturm, urednik pa je Ivan Marjek.

Osebnosti

Belgrad, 27. marca. m. Z dekretom glavnega ravnateljstva drž. železnice se na predlog ljubljanskega žel. ravnateljstva prestavi na potrebi službe: Alojzij Plovcar, oficial IX. pol. skup. na postaji M. izbor gl. kol. na postajo Ljubljana gl. kol.; Stefan Ulenik, oficial IX. pol. skup. na postaji Zidani most na postajo Ljubljana gl. kol.

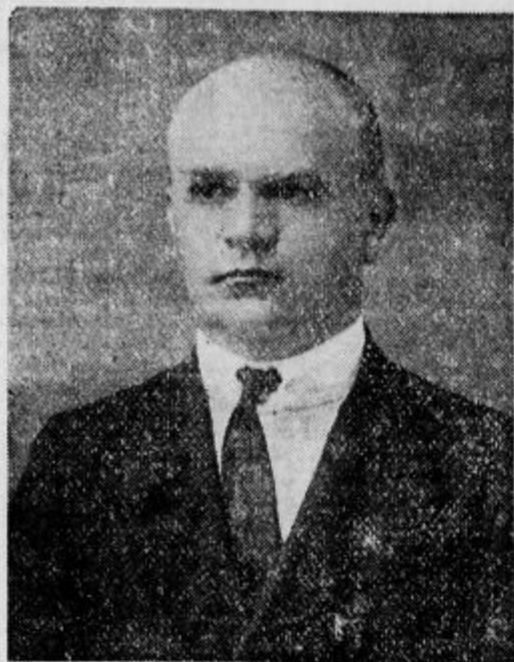
Hlinka ne vstopi v vlado

Praga, 27. marca. c. Danes sta se sestala klub senatorjev in poslancev Hlinkove slovaške ljudske stranke na skupno sejo in sklenili, da slovaška ljudska stranka ne vstopi v Hlinkovo vlado, ker Hodža ni pristal na posebno slovaško ministrstvo.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno oblačno, včasih dež, padec temperature s severovzhodnimi vetrovi.

Smrtna žrtev političnega maščevanja

Na mrtvaškem odru leži učitelj Franc Peček kot tragična žrtev političnega preganjanja JNS režima



Dne 27. marca 1936 ob 2.15 zjutraj se je za vedno poslovil g. Franc Peček, učitelj, po petdnevem bivanju v domačem kraju v Vel. Laščah. Rajnik se je rodil 17. januarja 1890 v Malih Laščah. Osnovno šolo je obiskoval v Vel. Laščah. Izredno nadarjenega je mati poslala — oče mu je že prej umrl — v gimnazijo v Ljubljano, kjer je napravil 9. julija 1913 zrelostni izpit. Po dokončani gimnaziji je vstopil v celovško bogoslovje, katero je zapustil l. 1916. Služboval je ves nadaljnji čas na tirolski fronti, kjer se je izkazoval v svoji slovenski plemenitosti nasproti slovenskim fantom. Kamor je bil dodeljen, povsod so ga z odprtimi rokami sprejemali, saj je iz njegovih oči sevala vedno in povsod radost, ljubezen in pa odprto plemenito srce. Po razsulu je prevzel poveljstvo narodnega odbora v Vel. Laščah. Po učiteljskem izpitu na učiteljsko v Ljubljani je služboval v Vel. Laščah, St. Jurju pod Kumom, Karlovcem in zopet v Vel. Laščah, kjer se je udeleževal z vso njemu prirojeno nadarjenostjo predvsem kot vzgojitelj in učitelj med šol. mladino. Prosti čas pa je posvečal prosvetnemu delovanju tako v družstvu kot izven njega. Bil je član galskega društva, vodil električno zadrugo, kot dijak in kot učitelj pa se je oklepal z vso vneto cerkvenega petja. V družabnem oziru pa je bil vedno poln velikolakega humorja, šegavoeti in dovpatnosti.

In to vse do 15. oktobra 1933 znanih občinskih volitev, ki so bile zanj in njegove tovariše tako usodopolne. Radi pogumnega in močnega nastopa pri občinskih volitvah v Velikih Laščah je bil Franc Peček takoj prestavljen v Prnjavor, samotno vasico blizu Kragujevca, 60 km daleč od železnice. Ze na poti se mu je njegovo zdravje poslabšalo, tako da je na postaji v Belgradu, kjer je bil 16 stopinj mraza, občutil neznosne bolečine v nogah, tako da mu je prav teko izpod kože. Ob prvih počitnicah, ko je bil že v Prnjavoru — to je bilo leta 1934 — se sploh ni mogel vrniti v domači kraj v Velike Lašče ter se je moral podati v Vrnjačko Banjo, ki je blizu. Nato pa se je njegovi, že itak rahli prejšnji bolezni pridružila še sušica in hripa. Lansko leto od 6. do 23. maja se mu je bolezen tako poslabšala, da je v obraz ves počrnel. Celo njegova gospodinja v Prnjavoru, poštna Srbinja, se mu je čudila in dejala: »Kakšen pa si v obraz. Jutri te ne bo več.«

V tem stanju so torej pustili Pucelj in pristaši trpeti poštenega slovenskega učitelja; trpeti v oddaljenem kraju med tujimi ljudmi. Ko se je v Prnjavoru njegova bolezen poslabšala, so ga domači odnesli v sobo, kjer je ležal na svojo skromno ležišče, ves premaršen in težko bolan. Tisto noč je tudi kraval. Domačini, priprosti kmetje, si sploh niso upali v njegovo sobo, češ, da ga bodo našli tam mrtvega. Ljudje so trepetali v bojazni, kaj se godi z njihovim učiteljem. Končno se je le odločil, da ga odpelje v sobo, kjer je bil po nekaj dneh mrtav. Domačini, priprosti kmetje, si sploh niso upali v njegovo sobo, češ, da ga bodo našli tam mrtvega. Ljudje so trepetali v bojazni, kaj se godi z njihovim učiteljem. Končno se je le odločil, da ga odpelje v sobo, kjer je bil po nekaj dneh mrtav.

Pokojni Peček niti v Prnjavoru ni imel državljanke svobode. Bil je stalno pod nadzorstvom. O svojih bridkosti, bolezni in trpljenju je pisal svoji ženi v Velike Lašče priporočeno pismo, toda tega pisma pošta do sedaj še ni dostavila, ter ga žena še danes nima. Novomašnik g. Dolžina mu je pisal v Prnjavor in ga povabil na svojo novo mašo. Pokojnik je le redkokdaj prejel pošto in navadno odprta pisma; za to vabilo je zvedel le slučajno. V nekem kotu je namreč našel novomašnikovo vabilo, iztrgano iz kuverte. Vabilu se seveda ni mogel odzvati.

Lansko leto avgusta je dobil od arhimandrita v Prnjavoru, ki je tudi krajevni poslanec v skupščini, obvestilo, da je že podpisan dekret o njegovi premostitvi v Velike Lašče. Ako bi ta dekret prišel Pečku pravočasno v roke, bi morda bilo plemenitega Pečka še mogoče rešiti. Toda zdi se, da so bili na delu še vedno njegovi politični sovražniki, ki so na vse mogoče načine ovirali, da bi se Peček povrnil v svoj domači kraj. Dekret se je večkrat zgubil in to kljub temu, da je bil podpisan na najvišjih mestih. Na ta način je mogoče, da je dobil dekret šele 29. januarja t. l. Dobil pa ga je v stanju, da sploh ni mogel potovati na tako razdaljo. Ze za božič lansko leto je nameraval potovati domov na počitnice, pa je omagal med potjo ter obležal v 25 km oddaljenem Rekovcu ter se je moral od tam vrniti nazaj v Prnjavor, kjer je ležal celih 8 tednov. Medtem pa je upravitelj v Vel. Laščah že dobil dekret o premostitvi Pečka v Vel. Lašče ter se je čudil, zakaj se Peček ne zglozi. Po uradnih predpisih je Peček že zamudil rok za prijavo. Šele naknadno je mogel Peček poslati zdravniško spravevalo, ki mu ga je izstavil srbski zdravnik. Ta zdravnik je bil najbližji, ki je mogel Pečka obiskati, pa tudi to šele po turnirni hoji skozi snežne zamete.

Kmetje v Prnjavoru, ki so videli svojega učitelja bolnega, si sploh niso upali skozi snežne meteže k zdravniku, da bi ga poklicali k Pečku. Ga. Marija Peček, soproga plemenitega pokojnika, je dobila končno poročilo šele 16. marca. Takoj je odpotovala s sestro pokojnika v Prnjavor. Svojega moža je našla v takem položaju, da — kakor je sama izjavila — kaj takega ne privoščiti niti najhujšemu sovražniku, kaj šele svojemu možu. Ubogi Peček, smrtno bolan, je ležal na slami, ni imel niti hrane, niti kuriva, bil je v popolni nesnagi. V prvih dneh svojega bivanja v Prnjavoru se je hranil z domačo hrano, ki mu pa kot bolniku ni prijala in je bila zanj nezdružljiva. Zato si je moral kuhati in peči sam. Imel je najbolj primitivno pečico, na kateri si je pekel krompir in kuhail

sojivo. Na tej pečici bi še slovenska gospodinja ne mogla skuhati niti kave in verjetno je, da je Franc Peček moral pojesti svojo skromno hrano napol surovo. Zadnje čase pa so mu domačini kot edino hrano mogli nuditi le pečen in kuhan krompir. Dobival je tudi pečena jajca, po srbskem načinu seveda zelo mastna. Jajca je navadno izbruhnil, krompir pa si je moral kljub svoji težki bolezni lupiti sam.

Žena in sestra sta 21. marca t. l. na smrt bolnega Pečka odpeljali iz Prnjavora ter ga 22. t. m. pripeljali v Velike Lašče. Ležal je doma 5 dni ter je davi ob 2 zjutraj umrl. Na svoji smrtni postelji je v trenutni zavesti dejal: »Zivel sem kot cigan.« Toda idealizem plemenitega Pečka še vedno ni ugasnil. Ženi je dejal: »Škoda, da ne morem iti v šolo; kako rad imam mladino, kako rad bi jo učil.«

Toda, ko je Peček še ležal smrtno bolan v Prnjavoru, intrige proti njemu v Vel. Laščah še vedno niso prenehale. Nasprotniki njegovega političnega prepričanja so čisto zabavljali čez njega, češ: predobro se mu godi dol, ministru je dekret vrnili, preočabeni je za nas. Tako so njegovi politični nasprotniki govorili kljub temu, da so vse Vel. Lašče dobro vedele, da Peček v Prnjavoru umira.

Ob tej priliki moramo še povedati velike zasluge Franca Pečka za napredek Velikih Lašč. Dolgo časa je bil predsednik, tajnik in blaginjak električne zadruge. Za svoje naporno delo ni sprejemal prav nobene nagrade, razen brezplačnega toka za razsvetljavo svojega skromnega stanovanja. Toda tedanji Pucelj županski kandidat g. Hočevar (sedanji gostilničar pri Figovu v Ljubljani) ga je obdolžil, da je nepošteno ravnal pri električni zadruzi. Peček, užitjen v svoji poštenosti je zahteval revizijo in rezultat je bil presenetljiv: izkazalo se je, da zadruza Pečku dolguje 500 Din njegovega denarja in da je Peček v času svoje poslovanja dolg zadruzi znižal od 90.000 na 50.000 Din.

Ko je prišlo l. 1933 do občinskih volitev, je bil Peček seveda v položaju, da ni mogel glasovati za Hočevarja. To predvsem radi svojega svetovnega nazora, dalje pa tudi radi tega, ker Hočevar ni prekal svojih obdolžitvev proti njemu. Peček je glasoval tedaj za protikandidata, to je za g. Jelenca. Posledica je bilo njegovo pregnanstvo v Prnjavor.

Kako ogromno spoštovanje je Peček užival v Vel. Laščah, dokazuje današnji obisk njegovega mrtvaškega odra. Okoli asketsko izmučenega obraza pokojnega Franca Pečka je naloženo cvetje, pred odrom pa tiho molijo z vso pobožnostjo velikolake ženske, resni možje in napol dorasli otroci, ki se ga še spominjajo kot plemenitega in vzornega učitelja. Z veliko pieteto škropijo truplo uboge žrtve. Toda najlepše in najbolj pretresljive so solze, ki jih Veliko-Laščani skrivaj točijo za svojim blagim rojakom in vzgojiteljem. V nedeljo se pripravljajo pokojniku veličasten pogreb.

Pretresljiva je izjava pokojnikove vdove Marije, ki je v svoji žalosti dejala: »Res je, moj mož

je bil zaslužen, toda kaj mi to pomaga, sedaj ga nimam več. Ali je moral prav moj mož biti žrtev!«

Dragi France! Samo trpljenje Ti je bilo usojeno. Po trpljenju si odšel po večno plačilo, uživaj ga pri Onem, v katerega si vedno in povsod z vso otroško dušo veroval. — Užalošeni gospe soprog, sestram in ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje. — Pogreb bo v nedeljo ob 9 dopoldne.

Na mrtvaškem odru leži učitelj v najboljših moških letih, ki je v pravem pomenu besede postal žrtev nestrpnosti in maščevanja političnih nasprotnikov. Ravno včeraj smo poročali, s kako brezsrčnostjo je bivši minister Pucelj raztepel na vse kraje sveta učitelje, ki niso brezpogojno sledili diktaturi njegove strankarske samovolje. Nismo pa včeraj povedali vsega. Učitelj Fr. Peček je moral v Prnjavor na bolgarsko mejo kljub temu, da je bil nevarno bolan. Zdravnik dr. Drobnič mu je tik pred odhodom ugotovil pri natančni preiskavi srčno napako, degeneracijo srčnega mišičevja, kronično vnetje ledvic, oteklino na nogah in povečanje jeter. Toda tedanji batinaški JNS režim se za take stvari ni brigal. Rajni Peček je moral prvi iz svojega službenega mesta, moral je iz Slovenije, čeprav je bil revež ves bolan, moral je daleč proč od žene, ki bi mu z ljubeznivo postrežbo mogla v boleznijo pomagati, — samo zato, ker je bilo razširjeno strankarsko samoljubje vsemogočnega JNS prvaka. Ako je g. Pucelj znan v javnosti po svoji strankarski zagrizenosti in zaslepljenosti, pa bi vendar pričakovali, da bo imel vsaj kot človek usmiljenje s človekom, ki tudi ima ženo in ki je nevarno bolan da ga ne bo gnil v kraje, kjer je bolniku, ki je bolan na ledvicah in jetrih, absolutno nemogoče skrbeti za svoje zdravje. Povedati moramo, da si do JNS diktature takšnih brutalnih političnih preganjanj v Sloveniji ni dovolil noben režim, če izvzamemo Pribečević-Zerjavovo ero. Značilno je, da so tisti, ki najbolj brezobzirno in ravnodušno teptajo človeka, ako je političen nasprotnik, vedno iz enega in istega »naprednega in nacional. tabora«. Vedno so tisti, ki se cede patriotizma, državotvornosti in nacionalnih gesel, ako so na vladi in ki znajo čudovito govoriti in pisati o človečanskih pravicah in demokraciji, kadar so v opoziciji. V resnici pa so brezsrčni in trdi sebičnejši, v sebi zaljubljeni domisljajci, ki prezirajo vse okrog sebe in smatrajo, da je ves narod, zlasti pa uradništvo tukaj le za to, da le pred njimi malikuje in le njim služi. Kakor si kdo drzne pokazati le malo svoje volje, takoj navale nanj, ako imajo moč in ga preganjajo do mučenja. Tem ljudem ni nikdar za državo, nikdar za narod, ampak izključno za svoje osebne in strankarske interese.

G. Pucelj je pred nekaj dnevi na široko čeljustil v senatu o grozovitih »preganjanjih«, ki ga je od strani JRZ deležna njegova družina. Med tem pa, ko je g. Pucelj pripovedoval stopro, ki jim resen človek ne verjame in so se takoj tudi izkazale kot prazne čenče, se je pa boril s smrtjo Franc Peček, o katerem ni moglo reči drugače, kakor da je postal žrtev političnega preganjanja. Ali se bo g. senator Pucelj nad to smrtjo kaj zamislil?

K nedeljskim občinskim volitvam

Občinsko gospodarstvo v Studencih

Studenci pri Mariboru, 27. marca.

V nedeljo 29. marca t. l. imamo občinske volitve. Za naše zaupanje se poleg naše kandidatne liste JRZ, Šreiber, poteguje tudi socialistična lista dosedanjega občinskega odbora. Vprašajmo se pa, volivci: Ali moremo odobravati dosedanje občinsko gospodarstvo v Studencih? Da so si občinski odborniki določili za seje mesečno nagrado po 25 Din? Da je občinski odbor občinskemu odborniku Šp. za dostavljanje plačilnih nalogov za kuluk izplačal 1700 Din? Plačeval ga je po 5 Din od ure, dočim občinske delavce plačuje po 2.50—2.75 Din na uro, da ne more s tem ne živeti in ne umreti! Ali je prav, da je taisti občinski odbornik g. Šp. imel kot »nadzornik za občinske hiše« brezplačno stanovanje v občinski hiši in je šele zdaj, neposredno pred volitvami (17. marca) odstopil od te funkcije, da more kandidirati? Ali je v redu, da občina vzorniku iz gramozne jame g. O., ki je občinski odbornik (oziroma njegovi hčeri), plačuje 1 m² gramozna po 22 Din in mu da še občinske delavce za nakladanje, dočim vozi isti voznik privatnikom gramoz za 14—16 Din in še sam naklada? In da ima taisti voznik gramozna še kot »nadzornik cest« nagrado 500 Din? Svoječas nadzorniki niso dobivali nikakih nagrad, ampak so svoja mesta smatrali za častna in jih vršili brezplačno! Čemu dobiva državni namesteneec g. V. 400 Din mesečno za pisalni stroj, ko ima občina sama svoj pisalni stroj? Tudi nikdo ne more odobravati, da se pri nekaterih občinskih funkcijah kar kopijo službe, oziroma dohodki! Dvojno zaslužkarstvo mora občina zlasti danes, v dobi brezposelnosti, pobijati, ne pa ga sama negovati! Kako to, da so vsa leta izdatki za gramozno jamo večji nego dohodki? Dognano je, da so eno zadnjih let dohodki gramozne jame znašali 24.354 dinarjev, izdatki pa 48.690 Din! Gramozna jama bi vendar morala biti za obzno aktivno podjetje! Tudi z napeljavo električne razsvetljave občani nismo zadovoljni: kako pridemo mi na Radvanjski cesti do tega, da smo brez luči, dočim so občinski gospodje napeljali električni tok preko njiv — dvema človekoma, ki sta pač njihova pristaša. V občini smo vsi enakopravni: delavec, kmet, obrtnik, pristaša JRZ ravno tako kakor socialisti! Vsem nam je še v neprijetnem spominu, kako preočitno se je občinski odbor postavil na stran kapitalističnega tujca, ko je ta za 400 Din kupil javno pralnico in jo zagradil; ko smo mi občani za njo prispevali 4000 Din! Podobno glede ceste, ki jo je isti tuje občanom zabranil! Občinski odbor na strani tuje kapitalista proti lastnim občanom-delavcem, obrtnikom in kmetom, ki bi jih bil moral ščititi! Ali moremo končno odpustiti sedanjemu občinskemu odboru, da je bivšega okrajnega načelnika Makarja imenoval za častnega občana in mu dal celo ulico? (Tudi gg. Kaloh in Pušnik imata svojo ulico!) Socialistični občinski odbor, ki je tako gospodaril in vladal, se zdaj zopet poteguje za naše glasove. Ali mu moremo še nadalje zaupati svojo občino? Ne! G. Kaloh s svojimi prijatelji je gospodaril v škodo občinov; prihranil bi lahko z dobrim upravljanjem veliko denarja za socialne potrebe in za napredek, znižal lahko določile, toda vsega tega ni storil, ker je delil protekcije in se ni menil za naše potrebe. Mi hočemo na čelo občine moške, ki bodo počeni, pravično in nepristransko upravljali našo občino. Zato glasujemo za kandidatno listo Schreiber!

— Pri zaprtju. motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Volivcem!

Jutri se bo odločilo, kdo bo vodil občino in nam v njej gospodaril. Dosedanji oblastniki so se obračali vedno tja, odkoder jim je prijetnejši veter pihjal in so se nemožato klanjali osebnim uslužbenecem prejšnjega režima.

Nosilec naše kandidatne liste je g. Šreiber Franc.

Vsi gospodarsko napredni in vsi sicialno pravično misleči volivci smo se združili za našo listo z nosilcem Šreiberjem.

Mi hočemo:

1. Stroške pri celotnem gospodarstvu občine znižati, občinsko upravo najceneje vršiti, ker ne iščemo dobička, marveč hočemo pošteno in močito služiti občanom. Kdor idealni skupnosti služiti ne zna, zanj ni mesta v občinski upravi! Nesebični občinski funkcionarji svojih mest ne smatrajo za celoti plačana, nego za častna mesta! Z vsakim dinarjem naj se v bodoče skrbno štedi!

2. Iz prihrankov pri upravi bomo bolje oskrbovali delo in podporo brezposelnim domačinom. Mnogi brezposelni v naši pretežno delavski občini so in ostanejo naša prva skrb! Treba bo ogromnega napora in žrtve, da se brezposelnost omili — a zgoditi se mora!

3. Skrbeli bomo za boljše ceste, lepšo razsvetljavo, za zboljšanje zdravstva.

4. Skušali bomo s svojimi prijatelji ohraniti v delavnici državnih železnic in drugih podjetjih delo in zaslužek domačinom ter tako ohraniti našim ljudem obstanek v naši občini.

To vse pa bomo zmogli le tedaj zanesljivo in uspešno, ako nam z izvolitvijo naše liste izkazuje zaupanje

Volilci zavedajte se, da je obstanek ogromnega števila občanov, pa naj so delavci, obrtniki, trgovci ali kmetje, odvisen od teh občinskih volitev!

Zato: Zvestoba za zvestobo!

Dne 29. marca 1936 složno in odločno glasujemo za kandidatno listo:

Šreiber!

S tem glasujemo za obstanek in dobrobit svojih rodbin in svoje občine.

Št. Vid nad Ljubljano

Vse jim pride prav — namreč našim nasprotnikom, da bi odvrgli volilce od jutrišnjih volitev. Pri proračunski kerati v senatu je naš voditelj minister dr. Anton Korošec napovedal za jesen tajne občinske volitve. Pograbili so te besede ter širijo glas, češ, da volitev v št. Vidu ne bo. Volilci, ne dajte se begati, volitve bodo nepreklicno v nedeljo ob 7 zjutraj do 6 zvečer. V odgovor tem lažem: Vsi a volilci!



Poneverbe na glavni carinarnici

Ljubljana, 27. marca.

Dne 15. novembra lani preložena glavna razprava proti 36 letnemu carinskemu uradniku Franu Dubroviču iz Ljubljane se je danes nadaljevala. Razprava je trajala od 11 dopoldne do 14. Kakor smo že svoječasnno poročali, je bil Fran Dubrovič obtožen uradne poneverbe državnega denarja iz carinske blagajne v skupnem znesku 396.633 Din. Na današnji razpravi, ki se je vršila pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja, so bili izvedeni razni dokazi. Prečitane so bile izpovedbe v preiskavi zaslišanih prič. Mnoge priče so označile obtoženca kot dobrega človeka, ki pa je bil močno razburljiv, ko je zaužil nekaj pijače. Po izjavi šefa carinarnice Boža Vukmiroviča je bil obtoženec pošten in korekten uradnik. Smatral ga je za človeka velikih sposobnosti. Druge priče, zlasti nekateri šoferji, so povedali o obtoženčevi radodarnosti, ko je pri avtomobilskih izletih dajal velike napitnine in za druge plačeval. Sam pri tem ni mnogo pil. Bil je sicer čudak in se je dostikrat jokal, ko je videl kako krivico. Mnoge tožbe in rubežni so razmajale njegovo gnetno ravnanje. Obirno poročilo sta podala psihijatra univ. prof. dr. Alfred Šerko in dr. Stanko Zvolček, ki sta ga opazovala na 3 mesece glede njegovega duševnega stanja. Ugotovila sta, da je obtoženec hudo dedno obremenjen in da trpi na psihopatiji. O popolnem duševnem razkroju ne more biti govora. Ni rečeno, da kazensko ne odgovarja za svoje dejanje.

Državni tožilec g. Branko Goslar je v daljšem govoru očrtal obtoženčev ravnanje, poudarjajoč, da so prav redki taki primeri v naši sodni dvorani in sploh v naši ožji domovini. Po daljšem utemeljevanju obtožbe s psihološkega vidika je državni tožilec predlagal, da se obtoženec spozna za krivega zločina uradne poneverbe po čl. 319 k. z. in falzificiranja uradnih zapisov po čl. 379 k. z. in za sodišče po čl. 49 k. z. izreče izgubo javne službe!

Zastopnik drž. zaklada dr. Bajc France se je pridružil izvajanjem državnega tožilca in zahteval povrnitev zneska 322.961 Din.

Branilec dr. Ivo Česnik je v svojem govoru temeljito analiziral ugotovitve psihiatrov. Opisal je obtoženčev fizično in duševno nastojenje. Ze kot mladenič je bil čudak in sam vase zatopljen. Obtoženec ne more biti popolnoma odgovoren za svoje dejanje. Imel je fiksne ideje, tako da naj bi se ustanovil pri banki upravi filmski oddelke, ki bi ga on vodil, dalje je hotel kot legijonar odpotovati v holandske kolonije. Plediral je za milajšo sodbo, navajajoč olajšilne okolnosti: neoporečnost, njegovo duševno stanje in družino.

Po enournem posvetoivanju je senatni predsednik objavil sodbo, a katero je bil obtoženec priznan za krivega dejanja, navedenih v obtožbi in se obsodi zaradi uradne poneverbe in falzificiranja uradnih zapisov na 2 leti in 6 mesecev robije ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za 3 leta. Hkrati se izreče izguba javne službe. Državnemu zakladu ima povrniti le znesek 323.321 Din. Glede ostalega odškodninskega zahtevka se državni zaklad zavrača na civilnopravno pot. Kot obremenilno smatra sodišče: ponavljanje in veliko škodo. Olajševalno: priznanje, neoporečnost, težka psihopatija in skrb za družino.

Za te zločine določa kazenski zakon kazni do 10 let robije. Sodišče je smatralo za primerno navedeno kazni. Državni tožilec je prijavil priziv proti nizki kazni. Obtoženec si je pridržal 3 dnevni rok za premislek. Sodbo je obtoženec sprejel duševno strit, a tiho.

Materinski dan v Prečni

»Materinski dan« je v Prečni vsako leto velik praznik. Matere smo ta dan zelo počščene v cerkvi in dvorani. Letos nam je »Marijin vrtec« zopet pripravil lepo svečano akademijo. G. kaplan nas je v govoru poučil o naši veliki nalogi in vplivu na telo in dušo otrok ter naročil, kako naj vzgojimo otroke v značnej, versko in narodno zavedeni ljudi. Nato so sledili nastopi otrok; okrog 70 jih je nastopilo, ki so nam povedali mnogo prav lepih voščil in zagotovili poslušnosti. Pa tudi razveselili so nas s petjem, rajanjem in prizorčki: Maja mamica ubigaj me, kaj bi dali mami, nastop Tarcija, Režike itd. — vse je bilo tako ljubko in prisrčno, da bi kar naprej in naprej gledale in poslušale. Veselje nas mater pa je bilo tudi zato tem večje, ker so tudi gospodične učiteljice Kobal, Dovjak in Švigel odlično sodelovale pri tej priložnosti. S tem so nas zagotovile, da jim lahko brez pomisleka zaupamo naše otroke v pouk in vzgojo, ker so z nami istih misli in nazorov, so torej res prave učiteljice, kakršne želimo katoliške matere. Za njihovo delo smo jim hvaležne; pa tudi šolski oblasti izrekamo zahvalo za te naše praktično-katoliške učiteljice. — Matere.

Požigalčeva roka ne miruje

Št. Rupert na Dol., 26. marca.

V naši dolini smo imeli v zadnjih letih izredno veliko požarov. Posebno so nesrečni kraji ob cesti, po kateri gre vsak dan nešteto brezposelnih, med katerimi ne manjka sumljivih prikazni, ki jim bolj diši komunistična propaganda kakor pa poštno delo. Ena izmed najbolj prizadetih vasi je pa Bistrica, ki leži ob banovinski cesti pri kolodvoru Mokronog-Bistrica in ki je imela v zadnjih dveh letih kar šest požarov. Na praznik, 25. marca ob 11 zvečer pa je zopet gorelo. Pogorel je posestniku Simončiču še ne dve leti star kozolec — dvojnik, komej 100 m zunaj vasi pri cesti. Kdo je zažgal, se seveda uganka, ki jo bo težko rešiti.

Gospodarstvo

Zahteve naše industrije

Glavna skupščina Zveze industrijcev

Ljubljana, 27. marca.

Danes popoldne je bila po predsedku treh let zopet glavna skupščina Zveze industrijcev v Ljubljani. Skupščino je vodil predsednik gosp. Anton Krejči, prisostvoval pa ji je v imenu ljubljanskega magistrata g. Frelih, v imenu Zbornice za TOI pa predsednik g. Ivan Jelacin in tajnik dr. Ivan Pless. Zborovalce je v imenu zbornice s krajšim nagovorom pozdravil g. Jelacin, nato pa je skupščina takoj prešla na dnevni red.

PREDSEDNIŠKO POROČILO

Iz poročila predsednika g. Antona Krejčija posnemamo tele važne ugotovitve: Veliko gospodarsko krizo označuje na eni strani katastrofalno nizko stanje cen kmet. proizvodov ter nizki življenjski standard kmetijstva, na drugi strani pa trajno naraščanje števila brezposelnih. Ker je v naši državi kmetijstvo zelo važen faktor, se kriza njegovega gospodarstva kaj kmalu pozna v celokupnem gospodarstvu. Uvidevajoč to povezanost gospodarstva je industrija pripravljena ves čas sodelovati pri naporih za izboljšanje položaja našega kmeta. Žal je država vprašanje kmetijske krize reševala preveč enostransko in je bil velik del žrtev, ki so bile v ta namen naložene splošnosti, brez haska, brez uspeha. Industrija zahteva, da se njeno sodelovanje omogoči, da se njeno mnenje in predlogi upoštevajo.

Položaj naše industrije

Poslovanje industrije je v veliki meri paralizirano s nelikvidnostjo den. zavodov. Poleg tega pa gre še nadalje tendenca za tem, da se odvajajo den. sredstva v osrednje zavode, kar bo slednjič dovelo ne samo do obubožanja banovine, marveč tudi do kroničnega bolehanja vsega gospodarstva, ki bo imelo težje posledice nego so posledice sedanje akutne krize.

Glede brezposelnosti je mnenja, da se brezposelnost le v manjši meri rekrutirajo iz industrijskega delavstva, saj je zaposlenost v industriji v drugi polovici 1935 bila znatna. Naraščanje števila brezposelnih je v največji meri posledica repatriiranja naših izseljencev iz držav, v katere je bila v prejšnjih časih usmerjena struja izseljevanja. Ker naš državni proračun ne more dati soc. skrbstvu potrebnih sredstev, se da to vprašanje rešiti le s pozitivitvijo vsega gospodarstva, posebno pa gradbene delavnosti. Tu je hvalječno polje za drž. gospodarsko politiko, ki mora predvsem opustiti pretrani davčni vijak. Industriji so zato, da se davki pobirajo redno v zakoniti izmeri, toda pobirajo naj se enako od vseh pridobitnih podjetij, ne samo od industrije in po vsej državi. Donos ekupnega prometnega in lukaznega davka daleč zastaja za rezultatom, ki bi odgovarjal dejanskemu prometu. To je dokaz, da se ta davek ne pobira povsod v enaki izmeri ali ne plačuje. Na vsak način bo treba ponovno upostaviti davčno moralo, ki je zaradi visokih davkov zelo popuščila. Pri obdavi alkoh. pijaše so bile storjene velike napake, katerih posledica je n. pr. propadanje pivovarske industrije.

Z ozirom na tendenco kr. vlade k poenotenju banovinskih trošarin in k načelu, da se ne smejo nalagati bremena na pogonska sredstva, vire energije itd., zahteva industrija, da se ne uvede nova skupna ban. trošarina na sodo, ki je važna industrijska sirovina. Vsekakor bo tu treba napraviti razliko med sodo, ki se porabi za industrijo, in ostalo sodo. Industrijo zelo obremenjujejo tudi občinske trošarine in smatra industrija, da bi bilo potrebno uveljaviti čimprej zakon o financiranju samoupravnih teles. Ta zakon naj bi uveljavil tudi načelo, da se dajatve, ki jih industrija namenja potrebam samoupravnih teles, zlasti pa v proevetne in dobrotvorne namene, priznajo kot režijske postavke.

Povsod po svetu pospešujejo izvoz, pa bi bilo to potrebno tudi pri nas. Industrija priznava načelno upravičenost deviznih predpisov, vendar pa smatra, da bi bilo kazenske sankcije porabljeni le tedaj, če gre za zlonamerno kršenje deviznih predpisov, ne pa tudi v primerih zgolj formalne napake. Posebej pa je treba še poudariti, da so devizni predpisi nejasni in da gre do tolmačenja merodajnih faktorjev marsikdaj diametralno naražen. Če celo najvišje instance ne soglašajo, kako naj se potem spoznajo navadni gospodarski ljudje. Nadalje bi bilo treba tudi v kazenskem postopku pri kršenju deviznih predpisov uveljaviti dve instanci. Sploh pa naj se vsi devizni predpisi na novo redigirajo, da bo njih besedilo vsakemu izobražencu jasno in razumljivo.

Z ozirom na nove nabave v nemškem kliringu industrija opozarja na zle posledice oddaj velikih del in dobav inozemskim ponudnikom. Za

državne finance bi bilo koristno, če se oddaja dobav v inozemstvo dosledno prepove ali vsaj najstrožje kontrolira.

POSLEDICE SANKCIJ

Za našo banovino so imele sankcije velike in težke posledice. Ako se ni v naprej zagotovilo nadomestilo za posledice sankcij, se mora sedaj najti način, kako se prizadeti sloji odškodujejo. Ukrepi, ki so bili izdani za uredbo o ureditvi gozdne produkcije in za sanacijo lesne industrije, niso prinesli naši banovini olajšave. Kot aktivum se more smatrati za naše področje kvečjemu odredba, s katero se je oprostil prispevka za pogozdovanje gozdna posest do 500 ha. Toda tudi ta olajšava je za Slovenijo podrejenega pomena.

Glavne zahteve lesne stroke so: realizacija klirinških terjatev napram Italiji, uvedba stvarnega obračunskega tečaja za devize za izvozno blago in končno zaščita lesne industrije glede starih dolgov pri denarnih zavodih.

Glede realizacije klirinških terjatev je ugotoviti, da sicer Narodna banka živahneje odkupuje terjatve, ki so bile vplačane v kliring pred 18. novembrom 1935, toda odprto je vprašanje klirinškega tečaja, ozirom odplačila razlike med 3.15 in 3.55. Tako ogromne razlike naše lesno gospodarstvo ne prenese.

Povsem neurejeno pa je vprašanje onih terjatev, ki so bile plačane v ital. kliring po 18. novembru 1935. Za te zneske nima naš izvoznik niti z italijanske strani niti s strani naše Narodne banke nobenega obvestila o izvršenem vplačilu, tako da praviloma niti ne ve, če je bilo blago v Italiji plačano ali ne.

Tudi bi bilo potrebno povečati odstotek takozvanih svobodnih deviz. Obrestno breme je še vedno pretežno in je podjetjem nemogoče odplačevati stare dolgeve, ki so se porabili skoro izključno za investicije. Zahtevo po zaščiti smatrajo lesni industrijci za tem bolj upravičeno, ker gre za zaščito proti denarnim zavodom, ki so se sami poslužili zaščite.

Tarifni položaj lesne industrije in izvoza se je bistveno poslabšal, ker mora iti sedaj ves izvoz na Sušak.

Industriji pozdravljajo uvedbo kontrole uvoza, žele pa, da je ne bi oviral birokratizem, ki ne dopušča smotrenih odločitev.

Izraža željo, da naj bodo odnosi med industrijskimi delodajalci in delavstvom čim dalje prijaznejši. Industrijsko delavstvo ne samo odlično in velevažen faktor o industrijski delavnosti, ono je naš prvi in najpomembnejši sodelavec. Med delodajalcem in delavcem bo vedno izvestno nasprotje interesov, tudi če to nasprotje v mnogem izvira iz pogrešnega pojmovanja lastnih koristi in potreb. Nasprotnih interesov pa ne sme ovirati, da vidita delavec in delodajalec drug v drugem polnovrednega državljana. Konkretno navajam, da je Zveza industrijcev še nedavno dokumentirala, da hoče tvorno sodelovati pri določitvi minimalnih delavskih prejemkov, ki naj delavcu zajamčijo kritje njegovih življenjskih potreb.

K predsedniškemu poročilu se je oglasil gosp. R. Skubec, glavni ravnatelj Trboveljske premožkopne družbe, ki je dodal predsedniškemu poročilu še prošnjo, da se naj skupščina zavzame za one naše industrijske panoge, katerim preti največja nevarnost, t. j. premožkopni in kovinski industriji. Sistem demontaže je nevaren in ni v skladu z državnimi interesi. Kar velja za Slovenijo, velja tudi za timoški bazen. Sklenjen je bil energičen protest.

O naslednjih točkah dnevnega reda je referiral glavni tajnik Zveze g. inž. Milan Suklje. Iz njegovih poročil je razvidno, da je znašal proračun Zveze industrijcev za leto 1934 833.000, za leto 1935 824.000 in za leto 1936 833.621 Din. Računski zaključki pa izkazujejo dohodkov za leto 1933 789.705, 1934 782.169 in 1935 749.427 Din, slednji računski zaključek izkazuje 4445 Din prebitka. Od proračuna odpade največji del na plače.

Sprememba pravil

O tej točki dnevnega reda je na kratko poročal predsednik g. Krejči, ki je predvsem poudaril, da je boljše neobvezno združenje in obrazložil tudi razloge za to. Po starih pravilih je bilo 32 članov odbora, po novih pa jih je samo 12, in sicer se osnuje 12 stalnih odsekov po strokah in pride načelnik vsake stroke avtomatsko v odbor, ravno tako pride v odbor njegov namestnik kot namestnik. Glede članarine je novost v tem, da je članarina določena po enotni tarifi, pač pa je skupščina dana možnost, da to članarino vsako leto zviša ali zniža z gotovim pribitkom ali odbitkom.

Nato je tajnik g. dr. A. Golja prečital pravila. O pravilih se je razvila daljša debata, v kateri je

ko je dr. Korošec vzel v oba anopiča prvega zvezka vso ostalo anov zasebnege prava.

Izdaja slovenskega učbenika za rimsko pravo, tedaj prava, ki se je oblikovalo skozi dobo celega tisočletja in ki je bilo sprejeto v srednji in zapadni Evropi ter tako postalo podlaga sedaj veljavnege prava, je izredno važna. Gimnazija kot izrazita priprava za vseučilišče da v vsaki panogi vseučiliškega študija kolikor toliko neke osnovne nauke in temeljne pojme. Edino pravo ni predmet učenja v srednji šoli. Vseučiliščniku pravniku je zatojre pravni študij nekaj novega. Za uvedbo začetnika v pravno miselnost je najprimernejše rimsko pravo. Ob njem spozna rimske pravne ustanove in preko njih prehaja na učenje in proučevanje modernege zasebnege prava, ki ima svoj temelj in korenine v rimskem zasebnem pravu.

Knjigo odlikuje čista slovensčina, kar je vredno posebnege poudarka. Slog je preprost in gladko tekoč. Izražanje je jednarto in jasno. Jezik je povsem razumljiv. Nič ne najdemo prišljenih in izumetničenih besed, kar dokazuje visoko vrednost in razvitost slovenskege jezika. Pisatelj mirno uporablja, kjer se temu ne kaže ogniti, tujske in jih skoro redoma pojmovno tolmači.

Tisk je lep in prijeten. Črke so vzete v tkzv. šolski (Wettiner) tipi, ki je po svoji obliki in velikosti za oko zelo primerna. Korektura je skrbna, vendar bi bilo omeniti nekatere tiskovne napake, tako n. pr. str. 28 ragatio (prav: rogatio), str. 41 zunanje (političke, str. 113 a. (prav. a.).

Po nekod je rabljen instrumental, ki ga slovensčina nima (rodod, str. 45, mesto po rodod). »Suspensiven« sloveni avtor z obliko »odložni«. pri Bežku Regallyju (prevod občn. drž. zakonika) najdemo obliko »odloživ«, mnogi, zlasti upravnici in sodni pravnikji uporabljajo »odložilni«. Bežek-Regally slovenita ususfructus z »uživanjem«. Korošec pa z »užitkom« (užitkarjem), ki je boljše beseda. kajti uživanje je konsumiranje. Za našega kmetkege »prevžitkarja« pa imamo pravilnejšo Lapajnetovo

prvi g. inž. Milan Lenarčič povedal razloge, zakaj so se izvršile izpremembe pravil. Gosp. Ivan Avsenek je opozoril, da je sedanje stanje plod kompromisa, ki ima svoje dobre in slabe strani, toda ta kompromis se ne pomeni principijelnega zavzemanja za ali proti obvezni organizaciji. Če se izkaže kasneje za dobro obvezna organizacija, potem bomo pač šli vanjo in delali zanj. Zaenkrat je sedanja rešitev najboljša.

Gosp. Lenarčič predlaga za funkcijsko dobo prve uprave prehodno 1 leto. Gosp. Rudež pravi, da bo treba slejkoprej priti do obvezne organizacije. Gosp. Lajovic iznaša podatke o svojem delu glede organizacije in pravi, da so izpremembo organizacije na sedanjí skupščini v neobvezno diktirali drugi razlogi. Gosp. Stane Vidmar pravi, da je šel boj za preureditev Zveze industrijcev v tej smeri, da se zmanjša vpliv tujega kapitala. Smatra, da kompromis ne bo rodil dobrih uspehov.

Po poročilu nadzorstvenega odbora, katerega je podal g. dr. C. Pavlin, je bila sprejeta razrešnica odboru za računsko zaključke 1933, 1934 in 1935, odobreni proračun iz 1934, 1935 in 1936 in so bila končno sprejeta s skoro vsemi glasovi nova pravila.

Volitve

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika g. inž. Milan Lenarčič kot zastopnik najbolj prizadete stroke, a za podpredsednika ga g. dr. Vinko Vrhunec kot zastopnik premožkopne industrije, oba na predlog g. Fraprotnika.

Nadalje so bili soglasno izvoljeni:

V odbor:

Člani: Venč Jakl, Franc Heinrihar, Viktor Naglas, Zdenko Knez, Avgust Praprotnik, Marica Majdič, Krani, Avgust Weslen, Celje, Albin Prepeluh, Avgust Kusler, Josip Hutter, Maribor, ing. Boris Hribar, ing. Milko Pirkmajer. — Namestniki: Anton Gerzinič, Niko Jakl, ing. Vladimir Remec, Guidon Birola, dr. Milan Lilleg, ing. Fran Ruch, dr. Evgen Kanský, dr. Ciril Pavlin, dr. Volko Kliment, Sošani, Anton Božič, Krani, Melod Dular, Grosuplje, ing. Jurica Zadavec, Središče ob Dravi.

V nadzorstveni odbor:

Anton Drobnič, Podgorica, ing. Herman Heng, Lesce, Evgen Lovšin, Ivan Rus, Loški potok, Anton Tavcar, Maribor, ing. Anton Rudež, Ribnica.

V časno sodišče:

Dr. Fran Windischer, dr. Kozma Ahačič, Tržič, ing. Jernej Zupanec, Lancovo, Joža Gašperšič, ing. Franjo Pahernik, Vuhred.

Za delegate v Centralo industrijskih korporacij pa:

ing. Milan Lenarčič, Zdenko Knez.

Po končanih volitvah se je zahvalil za dosežanje zaupanje predsednik g. Krejči, ki je dolgo vrsto let deloval v odboru Zveze, pa tudi bil tri leta njen predsednik. Nadalje se je zahvalil za izvolitev še inž. Milan Lenarčič.

Po pogosti nesežnosti morejo žene z dnevnoro rabo pol kozarca naravne

Franz-Josefove

grenke vode, zavžite na tečje, z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. Franz-Josefova voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. rez. S. br. 30474/35.

Stanje naših kliringov

Po poročilu Narodne banke je bilo stanje aktivnih kliringov dne 26. marca (v oklepajih podatki za 19. marec) naslednje: Nemčija 474 milijonov 008.080 (467.491.485) Din, zadnja izplačana aviza št. 9821 z dne 14. julija 1935. — Italija 156.976.172 (158.961.676) Din, Bolgarija 347.000 (374.000) in Turčija 2.444.700 (2.134.400) dinarjev.

Borza

Denar

Dne 27. marca.

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, narasli so Bruselj, London in Newyork, dočim so popustili Amsterdam, Berlin, Pariz in Praga.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 9.29—9.39, na zagrebški na 9.19—9.29, na belgrajski pa na 9.1957 do 9.2957. Grški boni so notirali v Zagrebu 30.15 do 30.85, v Belgradu 30.50 blago Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 249.20 do 250.80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.26—6.36, v Belgradu 6.40 blago.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 13.88 do 14.08, v Zagrebu 13.8550—14.0650, za ultimo aprila 13.85—14.05, v Belgradu so notirali 13.88—14.08.

Ljubljana. Tečaji s primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2006.73—2081.32
Berlin 100 mark	1752.05—1765.98
Bruselj 100 belg	738.11—743.17
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	215.45—217.51
Newyork 100 dolarjev	4320.73—4357.04
Pariz 100 frankov	287.80—289.24
Praga 100 kron	180.55—181.66

Promet na zagrebški borzi je značaj brez kompenzacij 1.271.456 Din.

Curih. Belgrad 7. Pariz 20.20625, London 15.1635, New York 306, Bruselj 51.825, Milan 24.30, Madrid 41.875, Amsterdam 208.55, Berlin 123.20, Dunaj 56.30, Stockholm 78.175, Oslo 76.175, Kopenhagen 67.675, Praga 12.685, Varšava 57.75, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukaresta 2.50, Helsingfors 6.6775, Buenos Aires 0.84.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 77—78, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 357—390, begl. obvez. 65—66, 8% Bler. pos. 81.50—82, 7% Bler. pos. 72.50—73, 7% pos. DHB 82—83.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 80.25 den., agrarji 45—46.25, vojna škoda promptna 359.50 do 360 (359, 360), 4 in 5. 358—359.50, begl. obvez. 65.50—65.75, 8% Bler. pos. 81.50—82, 7% Bler. pos. 72.25—72.50 (72.25, 72.50), 7% pos. Drž. hip. banke 81.50 den., 7% stab. pos. 79.50 den. — Delnice: Narodna banka 6370—6500, Priv. agrar. banka 245—246 (245), Osj. sladk. tov. 150 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 82 den., agrarji 46—46.50 (46.25), vojna škoda promptna 360—361 (359.25), 4. (359.50), begl. obvez. 66 do 66.50 (66, 65.75); 64.25—46.75), 8% Blerovo pos. 82 den., 7% Bler. pos. 78—73.50 (73), 7% pos. Drž. hip. banke 82.50 den., 7% stab. pos. 81 den. — Delnice: Narodna banka 6370—6400, Priv. agrar. banka 245.50—246.50.

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet slab.

Sombor: Pšenica: bč. okol. Sombor 158—160, gor. bč. in srem. ter juž. ban. 160—162, slav. 164 do 166, gor. ban., bč. ladja Begej in ban. potlika šlep 162—164, bč. ladja kanal 161—163. — Kozuza: bč. in srem. 108—110, bč. in srem. za april in maj 112—114. — Moka: bč. Og in Ogg 245—265, št. 2 225—245, št. 5 205—225, št. 6 190—205, št. 7 160 do 170, št. 8 105—110. — Otrobi: bč. 98—100, srem. 98—99. — Fižol: bč. 175—180. Vae ostalo neizpr. Tendence neizpr. Promet 22 vagonov.

Tudiv naši podružnici

Ljubljana. Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-luba« in »Bogoljuba«. naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030

Sarajevski kateheti

proti komunistični propagandi na srednjih šolah

Sarajevski kateheti so na posebni konferenci razpravljali o vzrokih širjenja komunistične propagande po srednjih šolah in o sredstvih, s katerimi bi se ta propaganda mogla ustaviti. Splošno so bili mnenja, da v naše šolske prostore čimdalje bolj zahajata materialistični duh. Prinašajo ga deloma otroci sami od doma ali z ulice, zlasti pa iz kina. Veliko vlogo igra tudi kriminalni tisk, največje pa vsekakor nekateri učitelji oziroma profesorji, ki odkrito nastopajo proti verouki in ki po- učujejo njim zaupano mladino v popolnoma materialističnem duhu. Kateheti so zahtevali, da prosvetne oblasti preprečijo v šoli vsako protiverzsko delo, da se šolski učbeniki kritično ocenijo, da naj bo dijaško čtivo visoke moralne vrednosti in da mora biti vsaka šola opremljena za zadostnim materialom (skioptičnimi aparati, diaprozitivni, filmi), ki naj podpira prosvetno delo šole, zabrani pa naj se obiskovanje izvenšolskih kinov, kriminalni tisk in podrobno opisovanje zločinov pa naj se popolnoma zatre. To delo naj prevzamejo posebne revije, ki bodo dostopne samo pravnikom. Kateheje so izdali odločno resolucijo. Sklenili so tudi, da bodo posebno grobe slučaje, ki so kršili zgornj navedena načela, preiskali in materialni poslati najvišjim verskim oblastem, ki naj dajo iniciativo za načrtno protikatejo.

Pridobivajte novih

naročnikov!

Kulturni obzornik

Rimsko pravo

Korošec-Krek, Zgodovina in sistem rimskega zasebnege prava I. zv., 1. sn.: dr. Viktor Korošec, Splošni nauki, viri, osebno in stvarno pravo. Celje, 1936.

Znanstvena knjiga v slovensčini je nedvomno velik dogodek, ki se ga razveseli ne samo bivši vseučiliščnik, ampak tudi današnji slušatelj. Slovenska univerza se je ustanovila pod izredno težkimi okoliščinami. Začetne težave je več ali manj zmerno prebojevala in krepko stopa, boreč se s gletnimi vprašanji, v razvoju dalje. Tak korak naprej pomeni vsaka učna knjiga, ki izide izpod peresa predavajočega profesorja. Slušatelj potrebuje poleg predavanj dober učbenik. Priznati je treba, da se v tem pogledu pri nas v primeri s sredstvi, ki so na razpolago, mnogo stori. Prim. prof. Dr. Lenca, Kušaja, Lapajnet, Pitamica, Škerlja in dr.

Mnoge naše založbe izdajajo poleg leposlovja tu pa tam tudi samostojna izvirna dela slovenskih znanstvenikov. Tako se je sedaj Družba av. Mohorja v Celju lotila izdaje »Zgodovine in sistema rimskega zasebnege prava«. Izid tega dela se je že par let sem napovedoval. Sedaj je končno vendarle pred nami prvi snopič prvega zvezka, ki ga je napisal redni vseučiliščni profesor dr. Viktor Korošec. Delo je zamišljeno v dveh zvezkih, od katerih bo prvi obsegal dva snopiča. Drugi zvezek piše vseučiliški profesor dr. Gregor Krek.

Naši slušatelji so dosedaj uporabljali pri študiju rimskega prava zlasti nemške avtorje, ki so vso snov obdelovali v eni sami knjigi. Nekateri znanstveniki, zlasti francoski, pa imajo običaj, da snov razdelijo na dve knjigi tako, da se obilgost obravnavajo v drugem delu. V to smer sta šla tudi slovenska avtorja. Prof. dr. Krek bo v drugem zvezku obravnaval zgolj obligacijsko pravo, med tem

stvar samo. Pojme, ki se tu obravnavajo, je rimsko pravo izdelalo do izrednih finec in popolnosti. Po svoji glavni vsebini skoro v celoti veljajo tudi v našem zasebnem pravu.

V rimskem osebnem pravu je suženstvo igralo izredno veliko vlogo. Po pojmovanju Rimljanov je bil suženj v pravnem pogledu v enakem položaju kakor stvar. Število sužnjev je bilo zlasti v cesarski dobi izredno visoko. V taktarnem Rimu samem je, kakor se ceni, bilo manj svobodnih: od 1,610.000 (!) prebivalcev je bilo kakih 900.000 sužnjev! Ker je bilo v tej dobi ravnanje z njimi zelo brezobzirno, jih je začela zakonodaja ščititi zoper najhujše zlorabe.

Glavni del knjige zavzema stvarno pravo. Avtor temeljito obdela zlasti težavni pojm posesti. Zaključni oddelek tvorijo stvarne pravice na tui stvari (služnosti in zastavne pravice).

Zveza z modernim pravom je podana pri poseamežnih pravnih institutih, in sicer pogosto Pisatelj primerja rimsko pravno ureditev z ureditvijo po (pri nas še veljavnem) obč. drž. zakoniku, francoskem code civil (iz l. 1804), nemškem Drž. zakoniku (iz l. 1900) in švicarskem CGB (iz l. 1912).

Pisatelj je knjigo posvetil lipskemu profesorju dr. Pavlu Koschakerju, ki je bil njegov učitelj, ko se je izobraževal v romanističnih in orientalističnih vedah. —k.

V »Glasu nedužnih« (l. l. zv 9—10), časopisu za »pedagogično in pedagogico specialnih šol, posvečen problemu naučnega izpitivanja, vaspitanja, obrazovanja in socialne zaštite defektnih dece in mladež, je izšel članek prof. Serka: »O agnozicah in apraksijah« ter Anice Lebarjeve: »Prešolanje slabo nadarjenega otroka«. Obenem nadaljuje poročilo o II kongresu Udruženja, ki se je vršilo v Ljubljani, zanimiva je statistika ter bibliografija vseh člankov, ki se tijejo slabonadarnih otrok tudi v slovenskih časopisih.

Dve armadi čakata

Na mandžursko - mongolski meji nevarno gori



»Kaj neki ljudje toliko čakajo o miru, ko pa vojske še niti napovedali nismo.

»Havas« poroča iz Habarovska, da je neka japonska patrulja, ki je štela sedem vojakov, prekoračila mandžursko - sovjetsko - korejsko mejo in prešla okrog 250 metrov daleč na sovjetsko ozemlje. Tam je zadel na patruljo sovjetskih granicarjev in začela streljati nanjo. Po daljšem boju so se Japonci umaknili, popoldne pa so v skupini 60 vojakov z več častniki in strojnimi topovi prekoračili mejo. Utaborili so se na nekem vrhu ter začeli streljati na oddelke sovjetske vojske, ki so jih hoteli zavrniti čez mejo. Borba je trajala vse popoldne, proti večeru so se Japonci s številnimi izgubami umaknili. Z ozirom na ta incident je sovjetski poslanik v Tokiju Jurenjev dobil od svoje vlade nalog, da najstrožje protestira proti temu ter zahteva preiskavo in kazni za krivce. Sovjetska vlada si pridržuje, da bo pozneje stavila svoje predloge glede zadoščenja.

★

Kaj se godi na mandžursko-mongolski meji? Na to vprašanje odgovarja evropski časnikar v nemškem listu »K. V.«:

Ze leto in dan si ob mandžursko-mongolski meji stoji nasproti 600.000 do zob oboroženih mož, katerim njihovi poveljniki vsak dan zabijavajo: »Sovražnik stoji tamle na oni strani! Jutri nas bo napadel!« Tam stoji 300.000 Rusov in 150.000 Mongolov na eni strani, na drugi strani pa 50.000 Japoncev in 100.000 Mandžurcev. Kdor je bil kdaj vojak, ve, da je tak položaj za vojakove živce nevzdržen. Straže kar na lepem začno streljati na prave ali pa samo namišljene sovražne patrulje, nasprotnik pa, prav tako nervozen, začne takoj streljati nazaj, patrulje hite, streljajo, zajemajo ujetnike, poveljniki prosijo ojačenj in jih gobe. Kjer sta si še pred tednom dni stali nasproti dve navadni straži, stoji danes že batalijon in polki. In kjer je pred tednom dni pokalo le nekaj pušk, ropotajo danes že strojnice in ročne oklopni avtomobili ter prasketajo letalske bombe. Tako je sedaj na vsej 3000 km dolgi meji od Vladivostoka do Buirora. Drugače tudi ni mogoče. Sovražni črti sta vedno bolj pripravljene za boj, nenačrti bo eksplodiralo in začelo goreti, najsi potem vlade to žele ali ne.

Obrambne ali poizvedovalne patrulje obeh strani prestopajo mejo in so poslane že do 1000 mož močne ter so oborožene z oklopnimi avtomobili in topovi. Na mongolski strani so začela delovati že letala. Rusi pa za hrblom japonske armade skušajo z letali in orožjem preskrbovati tolovajske tolpe, ki se polikajo v japonskem zaledju. Zadnje vojaške vaje rdeče armade v Kijevu so nazorno pokazale, da se Rusi uspešno poslužujejo najnovejših vojaških taktik ter iz letal izkrcavajo večje čete za hrblom sovražnika. Ta taktika je v daljnih krajih Mandžurije, kjer ni ljudi, zelo dobra. Njen uspeh se izkaže najprvo v tem, da sovjetska armada dobi zvezo z vstaškimi tolpmi za hrblom Japoncev. Šele te dni je bilo ugotovljeno, da je sovjetski letalec tak tolovajski tolpi prinesel štiri strojne puške in strelivo.

Od kakih 400.000 vstašev, katerih je v Mandžuriji kar mrgolelo, preden so jo zasedli Japonci pred 4 leti, je kakih 300.000 že iztrebljenih. Bo jih pa še kakih 100.000. Vsi ti so zakleti sovražniki japonskega vladanja in naravnih zaveznikov Sovjetov. Japonci se z njimi noč in dan vojskujejo. V zadnjem četrtletju l. 1935 so japonske čete pobile 4646 vstašev, 1067 so jih ujele, 3713 pa se jih je vdalo.

Cisto odveč bi bilo preiskovati, kdo je pravzaprav odgovoren za kršitev meje. Papirnate krogle v obliki vsakodnevnih diplomatskih vprašanj in odgovorov, pritožb in protestov med japonsko in Sovjeti, so čisto brez pomena. Te papirnate krogle žal ne morejo ustaviti jeklenih krogel na goreči meji. Nerodna diplomacija obupno počasi štoklja za urnim vozom bojnega boga. Če se diplomati konec februarja po dvamesečnem prekanju še niso mogli zediniti, ali naj kršitev meje, ki se je zgodila 30. decembra l. 1935, preišče mešana komisija ali ne — kdaj bodo pa preiskali desetine novih kršitev, ki so nastale že letos? Velike pripravljene armade so eksplozivna snov, ki se ravna po svojih postavih. Te postave pa so tako elementarne, da jih je težko ukloniti željam diplomacije. Nikdar ne morete ugotoviti, kdo je prvi streljal. Odgovore na je za vso nesrečo tisti, kateri je to eksplozivno snov na meji nagromadil. Nato poročevalec skuša dokazati, da japonska nima več kakor 250.000 vojakov pod orožjem, torej manj, kakor jih imajo Sovjeti samo na Vzhodu. Ko bi danes vojska izbruhnila, bi proti 450.000 mo-

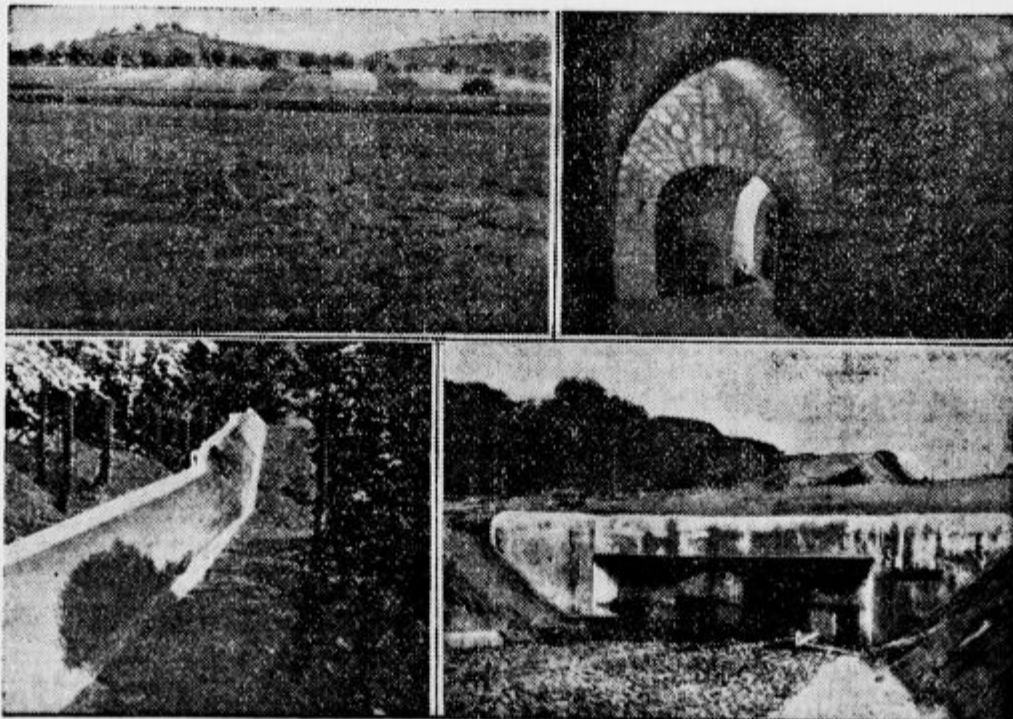
žem ruske mongolske rdeče armade z njihovimi najtežjimi in najmodernejšimi bojnimi sredstvi stalo nasproti pravzaprav le 50.000 Japoncev. Mandžurska armada namreč je še premlada, da bi bila kaj pridna. Vrhutega pa se morajo Mandžurci še bojevati s četniki za hrblom.

Nasproti tem ugotovitvam pa se Moskva sklicuje na to, da je Japoncem že večkrat predlagala, naj sklenejo z njo pakt, da ne bodo drug drugega napadali. Ker so pa Japonci to odklonili, se sedaj ne morejo pritoževati, če so Sovjeti pripravljeni. Tem sovjetskim trditvam pa zopet odgovarjajo Japonci: »Bilo bi neumno sklepati pakt, da se ne bomo napadali drug drugega, če nam pa že drugi pogodbenik drži pištolo na prsih. Umaknite najprej pištolo, pa se bomo pogajali!« Pištolo umakniti pa pomeni, da bi morala Rusija svojo vzhodno armado zmanjšati na tisto število, kolikor je močna mandžurska armada. Sovjeti niso seveda tako neumni, da bi to storili. Japonci pa si s paktom nočejo vezati rok vpričo nasprotnika, ki ne prikriva, da jih hoče napasti. Zato so Japonci začeli ojačevati svoje čete v Aziji, kar pa Sovjetom daje povod, da dolže Japonce, da hočejo ti napadati in da se morajo Sovjeti braniti.

Tak položaj je seveda silno težak. Prav lahko verjamemo zagotovilom državnikov iz Tokija in Moskve, da nočejo vojske. Toda Marsa ni mogoče odnolkati z žvižgom kakor dobro dresiranega psa. Japonski in sovjetski interesi v Aziji si pač nasprotujejo. Da bi vsakdo raje dosegel svoj namen v miru, kakor pa v vojski, je čisto razumljivo. Kaj se bo pa zgodilo potem, ko bo treba reševati vprašanja, kateri mdiplocracija ne more biti kos in jih more rešiti le kri in železo?

Najbolj nemiren kraj je sedaj ob mandžursko-ruski meji na eni strani med Vladivostokom in Habarovskom, na drugi strani pa nasproti te črte. Pri obmejni postaji Manšuli sta na jugu dve jezeri: Dalaj Nor in Buir Nor. Skozi zadnje jezero teče mandžursko-mongolska meja. Tamkaj napadajo sedaj Mongoli, najbrže v sporazumu s Sovjeti. Ti napadi so naperjeni zoper na novo ustanovljeno mongolsko provinco Hsingan, katere je Mongolom in Sovjetom trn v peti.

Francoske utrdbe ob Renu



Z milijardnimi žrtvami je Francija utrdila svojo vzhodno mejo proti Nemčiji. — Zgoraj na levi vidimo mirno ozemlje, pod katerim pa je 100 m globoko velika trdnjava z betoniranimi prostori za vojaštvo in skladišča. Ti prostori so pod zemljo zvezani s podzemeljskimi železnicami. Vse je tako dobro narejeno, da na zunaj ničesar ne opaziš. — Zgoraj na desni vidimo podzemeljski hodnik, kakršni večje posamezne utrdbe. Ti hodniki so zgrajeni v velikih ovinkih. Ovinki so pa zato narejeni, da ne bi mogel sovražnik, če bi udril v tak hodnik, s svojimi strojnimi orožji ogrožati drugih hodnikov. — Spodaj na levi vidimo močne betonske zidove, skrite v gozdu, ki so nekaki predznaki bližnje trdnjave. — Spodaj na desni vidimo vhod v podzemeljsko postojanko. Ta postojanka je močno betonirana in skrita. Takih postojank je vse polno za vso franc. utrjeno črto. Te postojanke so zavetišča za vojaštvo in pa za strelivo, da jih ne morejo obsipati sovražni letalci z bombami.

Abesinci v težkih dneh

Italijani so že začeli ofenzivo na vseh straneh

Italijani so torej že začeli napovedano ofenzivo proti Abesincem, ki se bodo morali sedaj bojevati na življenje in smrt, če bodo hoteli rešiti svojo svobodo, katero so s tolikimi žrtvami znali braniti dolga tisočletja. Toda sedanjí boj bo najhujši, kar jih je kdaj doživela ta dežela, saj takega klanja morda niti nobena druga dežela sveta še ni doživljala, kar bodo sedaj morali prestati Abesinci. Sedaj bodo Italijani brez usmiljenja in brez človeškega oči s strupenimi plini in granatami skušali pokončiti vse, kar je v Abesiniji živega. To bo tisti način »modernega« vojskovanja, katerega moderni strokovnjaki sedaj tolikani priporočajo.

★

Londonški poročevalski urad Reuter poroča: Podoba je, da so se končala premikanja čet, ki so jih začeli Italijani za veliko ofenzivo, s katero mislijo Italijani končati vojno v Abesiniji. Tudi vladni krogi v Addis Abebi priznavajo, da je mogoče, da so Italijani s četami zasedli Sasabane, in da so na ta način napredovali za 30 km. V Addis Abebi pravijo, da Abesinci še zmeraj stoji na črti 60 km od Dagaburja, Ras Nasibu je utrdil ta položaj v zadnjih dneh in Italijani so stalno bombardirali njegove položaje iz zraka.

Druga italijanska kolona je napredovala na levem krilu na črti Didole—Sagag—Dagamodo z namenom, da zaščiti bok svoje glavne kolone. Italijanske motorizirane kolone so sestavljene v Ogadenu iz čet domačinov, mitraljeskih oddelkov in topništva. Na krilih italijanske kolone napredujejo lahki oklopni avtomobili, ki imajo strojnice za krilno streljanje. Kolone spremljajo tudi oddelki lahke motorizirane artilerije in tem slede tovorni avtomobili za oskrbovanje čet. Italijani menijo, da ne bodo naleteli na večji odpor, preden

ne pridejo pred Dagabur in računajo celo na tem, da se bodo abesinske čete brez borbe umaknile na črto ob cesti Harar—Djidjiga—Berbera.

Ta umik bi imel strateški pomen, ker je teren, ki je širok 500 km med Dagaburjem in Djidjigo, zelo sposoben za četniško vojno. General Graziani upa, da bo zmagal prav tako hitro, kakor je zmagal nad četami rasa Deste, dasi so čete rasa Nasibuja mnogo bolj izvežbane in mnogo boljše oborožene.

Djidjiga je ena sama velika ruševina po tridnevni bombardiranju. Dosedaj se še ne ve za nobeno smrtno žrtev med osebjem egiptskega Rdečega križa.

Ofenziva Italijanov se opaža tudi na severno-zapadni fronti, kjer so Italijani prekoračili reko Takaze, po mostu, ki so ga zadnje čase zgradili Italijani. Ta ofenziva se razvija proti jugu v pokrajini Valkaita, kjer so Italijani zavzeli Kafto, 175 km severno od jezera Tsane. Odtod napredujejo proti jugu.

V malo ameriško mesto Slopston je nekega dne stopil neznan gospod in vprašal gospodarja:

»Ali je to edina trgovina v Slopstonu?«

»Da, gospod!«

»Ali imate gnila jajca?«

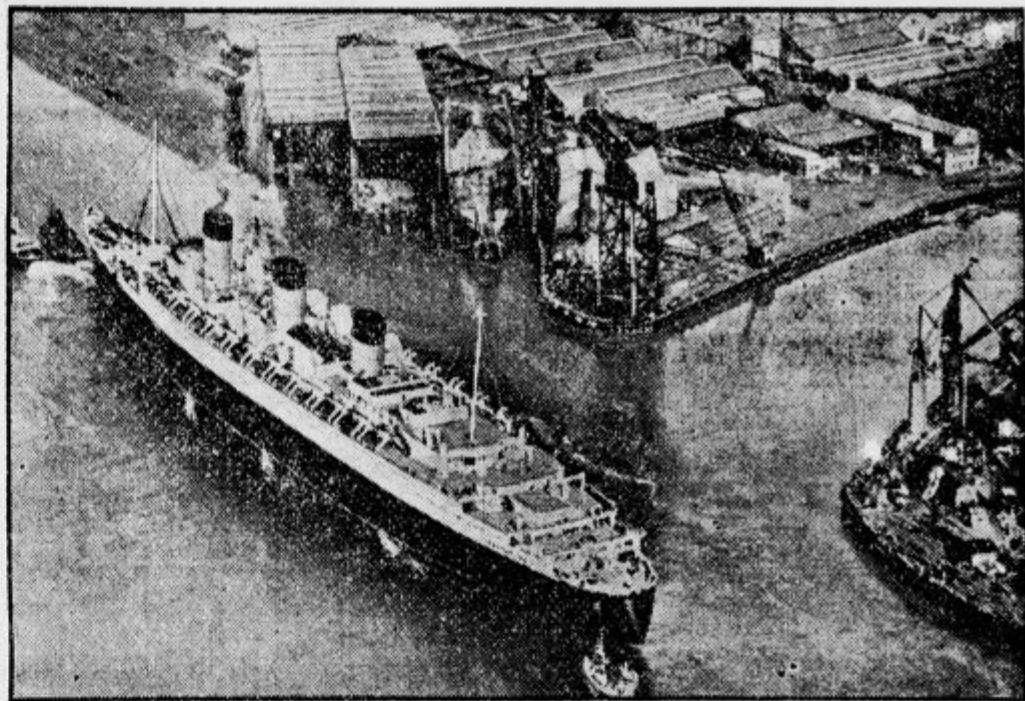
»Seveda jih imam!«

Trgovec je vsa gnila jajca gospodu zavil in jih mu izročil. Gospod pa je še povpraševal:

»Ali bi mogel še kje drugje v tem kraju dobiti kaj gnilih jajc?«

»Docela nemogoče, gospod! Povejte mi no, ali ne pojdete drevi v gledališče ogledat si Hamleta?«

»Ne, pač pa bom v gledališču igral Hamleta.«



Največja ladja sveta »Queen Mary« plove iz ladjedelnice proti morju.



Dva Škola.

»Zakaj pa nosite tako dolgo brado?«

»Brat je pred 10 leti odrinil v Avstralijo, pa je britev vzel seboj.«

»SLOVENE«

pred 60 leti:

V torek 28. marnja 1876.

Domače novice.

(Zmaga, slavna zmaga!) V III. razredu smo včeraj zmagali Slovenci z vsimi kandidati. Slava volilcem našim, ki so dozdaj z nezasišano slovnostjo volili vsi vse kandidate našel Voljeni so namreč: gosp. J. N. Horak s 164 glasovi, gosp. Karol Kljun in Jos. Jurčič s 152 in gosp. Jos. Regali s 150 glasovi. Ta sijajna zmaga nam daje upanje, da bomo tudi v I. razredu, ki ima voliti v četrtek 30. t. m., vrgli predzno nemško svojat. Le na nogo, volilci! Liberalni zmaj ni tako strašen, kakor se vidi. Vrzimo jih še v I. razredu, vzemimo jim »rotovž«!

(Nemčurški kandidati III. razreda) so padli pri včerajšnji volitvi še globokoje, kakor lanske leto. Dobili so namreč Habit 106, Polleggegg 109, Achtsehn 108 in Quinz 113 glasov. Od lani smo tedaj Slovenci vkljub najsilnejšega nemčurškega pritiska, vkljub najnesramnejši agitaciji pridobili 38 glasov, nemčurji pa jih izgubili 13, tako da smo Slovenci prav za prav pridobili 51 glasov v enem samem letu, dasiravno je bilo mnogo naših volilcev iz volilnega zapisnika izbrisanih, mnogo nemčurških vpisanih. Pri volitvi se je posebno gosp. Dežman tako obnašal, da ga sme tega sram biti.



»Kako si vendar nepremišljen, Jaka, saj si vendar vedel, da sem meso za danes že kupila.«

★

»Mamica, naša mala Jerica bo pa nekoč še prava sirena!«

»Ne govori no takih neumnosti!«

»Saj neprenehoma tako tuli, kakor kaka sirena.«

Obvestilo!

Cenjeno občinstvo obveščamo, da stavljamo od danes naprej v prodajo naše svetovno znane PHILIPS žarnice.

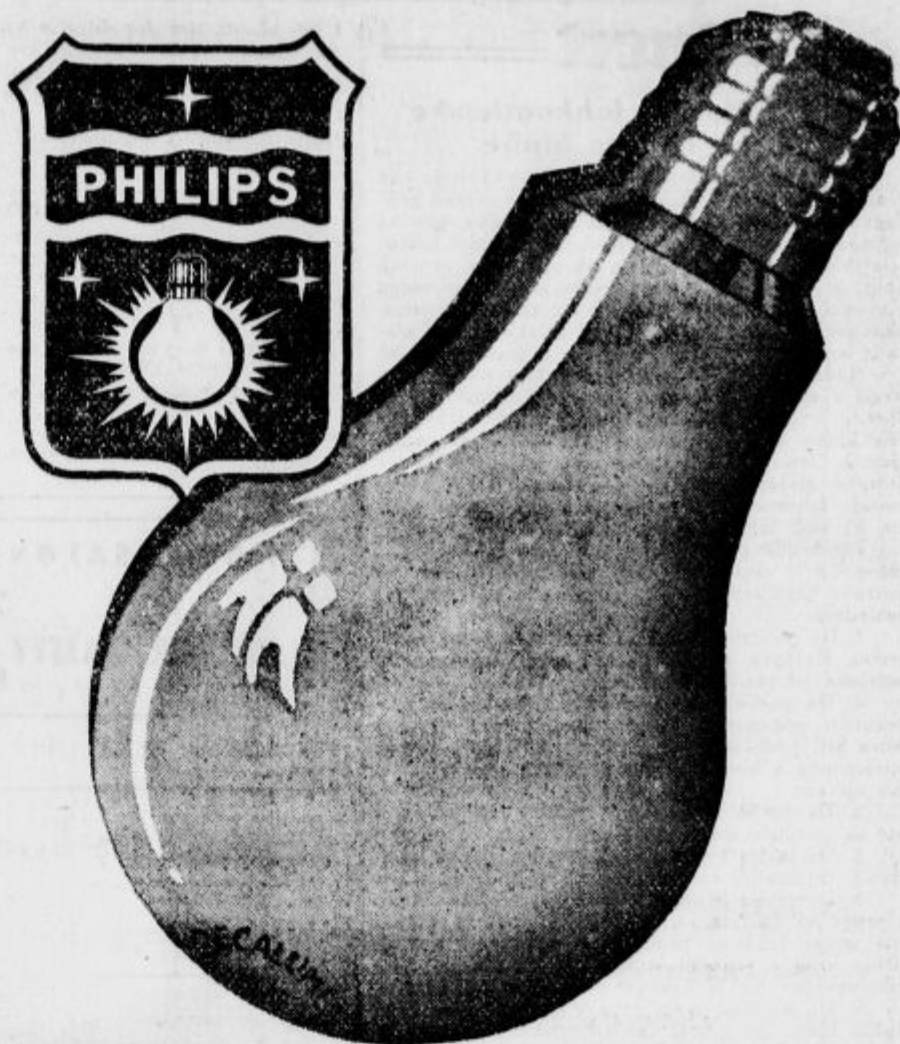
Zahtevajte pri naših trgovcih

Super Arga
Super Arlita i
Spiralita

Največja svetloba — najmanjša poraba toka.

Naš renome pomeni kvaliteto.

PHILIPS Jugosl. trg. A. D.



Vlažna hiša! Jetično telo!

Uspešno izoliranje proti mokroti, talni vlagi ter proti hišni gobi, največjemu škodljivcu, izvrši zanesljivo in solidno po preizkušeni metodi mestni stavbenik

Hugon SCHELL

Ljubljana - Maurerjeva ulica št. 29

Na zahtevo neobvezen ogled in proračun

PLANINSKI DOM

reg. zad. z om. zav., Tržič

vabi

na redni občni zbor,

ki se bo vršil v soboto, dne 4. aprila 1936 ob osmih zvečer v prostorih kavarne hotela »Lončar« s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in imenovanje zapisnikarja in dveh overovalcev zapisnika občnega zbora.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo predsedstva.
4. Poročilo nadzorstva in revizorja.
5. Odobrenje računskega zaključka in bilance za leto 1935.
6. Volitev upravnega odbora in nadzorstva.
7. Sprememba pravil po predlogu SPD, Tržič.
8. Slučajnosti.

Predlogi se morajo pet dni pred občnim zborom predložiti načelnstvu zadrage.

Ako ob določeni uri ne bi bil občni zbor sklepen, se vrši drugi občni zbor z istim dnevnim redom istega dne, istotam ob 20.30 ter sklepa brez ozira z istim dnevnim redom ne glede na število navzočih članov.

Planinski Dom, r. z. z. o. z., Tržič.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Jelonosišino

(Speiseträgerin), prijetne zunanosti, z dobrimi spričevali, takoj sprejemno. Nameščenje stalno. — Osebo se je predstaviti: Gostilna pri »Orlu«, Zagreb, Frankopanska ul. 13.

Atelje Bazanella

sprejme takoj več samostojnih, prvovrstnih pomočnic za boljše delo (začetnice ne). Plača 30, 40 do 50 Din dnevno. (b)

Službe iščejo

Vrtnar

izkušen, pošten, želi primerno službo. Naslov v upr. »Sl.« v Mariboru. (a)

Objave

Dražba trgoveške hiše

Dne 4. aprila 1936 ob 9 dop. bo pri sreskem sodišču v Kranju, soba št. 7, dražba trgoveške hiše v Zg. Kokri, ki leži ob cesti, s pašnikom in vrtom, v kateri hiši se je do sedaj izvrševala majhna trgovina. — Najmanjši ponudek znaša 35.000 Din ter bi bilo možno kupnino v dogovoru z upniki plačati tudi s hranilnimi knjižicami Mestne hranilnice v Kranju. — Pojasnila daje pisarna dr. Igo Šilarja, odvetnika v Kranju. (o)

Ker se je

z mnogih strani moj »Preklic«, objavljen v »Slovenecu« od 24. t. m., napočno razumel, izjavljam, da se ne tiče inženjerja Antona Štebija iz Podboršta št. 12, nego mene. — Štebi Aanton, delavec v pivovarni, Podboršt 4. (o)

Posredstva

Droben oglas v »Slovenecu« posredstvo ti hitro prodaj; če ne z gotovim denarjem na tvoj račun ti s knjižico in

Enonadstropna hiša

z vrtom, nova, ob glavni cesti v Zagorju, primerna za vsako obrt, naprodaj. Pojasnila daje: Kovač Martin, Zagorje ob Savi št. 159. (p)

Dve lepi

stanovanjski zidani hiši v Rušah naprodaj za 60.000 Din. Naslov v upr. »Sl.« pod »Lepa lega« 4315. (p)

Auto-motor

Če avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo priženi Slovenec najmanjši inzerat

Avto Fiat 501

malo rabljen, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4350. (f)



Damske pomladne plašče

kostume in complete nudi najceneje

F. J. Gorčičar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Ako ne morete izbrati iz zaloge, izgotovimo točno po naročilu v najkrajšem času. Na zalogi velika izbira modnega blaga za plašče in kostume, na pr.: Cloque, Fresko, Gabardin, Tweed, in drugi najnovejši volneni artikli od 24 dinarjev naprej.

Denar

Denarne zadeve

bančne, hranilniške in posojilniške terjatve vseh denarnih zavodov, vrednost papirje. Vojno škodo

nakup in prodaja

izposluje razne kredite v gotovini na hranilne knjižice in hranilne knjižice na vknjižbo

Izvede razne

kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino.

Zanesljive nasvete in informacije glede naložbe kapitala v gotovini in hranilnih knjižicah dobite edinole pri pooblaščenih Bančni posl. pisarni Alojzij Planinšek v Ljubljani, Beethovnova ul. 14/II. Telefon 35-10. Za odgovor znamko.

200.000 Din posojila

v gotovini, potrebujem na milijonsko premoženje. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Neobremenjeno« št. 4270. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana. Krekov trg 10.

SOBE

Sobo

lepo, mirno, opremljeno, mesečno, s posebnim vdom, oddam. Resljeva cesta 1, I. nadstr., II. stopnice. (s)

Inzerati

v »Slovenecu«

imajo največji uspeh:

Prodamo

Trenčkote

vsa oblačila, perilo itd. v ogromni izbiri - kupite poceni pri Preskerju Sv. Petra cesta 14. (l)

Telefon 2039

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Cepljene trte

Zametna črnina, modra frankinja, bela in rdeča žlahtnina, naprodaj. Trstnica Ferk Janko, Svibor, p. Radeče pri Zidani mostu. (l)

Kolesa

in šivalne stroje, malo rabljene, poceni kupite pri »Promet«, nasproti križevniške cerkve. (l)

Zivali

Bele pave

in belorjave, poceni prodaja Uhlich, Rimske Toplice 13. (f)

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana. Kopitarjeva ulica št. 2

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta

(palača Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičoča se „Slovenca“ in daje tozadevne informacije



Srečke drž. razredne loterije

si oskrbite čimprej pri pooblaščenem prodajalcu srečk drž. razr. loterije

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka 25

Prihodnje zrebanje bo 6. in 7. aprila 1936



V globoki žalosti naznanjamo žalostno vest, da je umrla naša srčno ljubljen mamica, stara mamica, prababica, sestra in teta, gospa

Franja Bilina

danes, dne 27. marca 1936, po dolgem trpljenju, v starosti 79 let, previdna s tolažili ev. vere.

Pogreb naše drage se bo vršil v nedeljo, dne 29. marca 1936 ob pol treh popoldne iz hiše žalosti Židovska ulica št. 1 na pokopališče na Viču.

Ljubljana, München, Karlsruhe, Karlovy Vary, 27. marca 1936

Zalujoči ostali.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo pretužno vest, da nas je za vedno zapustil naš predragi mož, brat, gospod

Franc Peček

učitelj in kapetan v rezervi

Pogreb dragega pokojnika se vrši dne 29. marca 1936 ob devetih dopoldne iz hiše žalosti v Vel. Laščah na farno pokopališče istotam.

Velike Lašče, dne 27. marca 1936.

Zalujoči: Marija, žena; Marija, Ana in Ela, sestre.